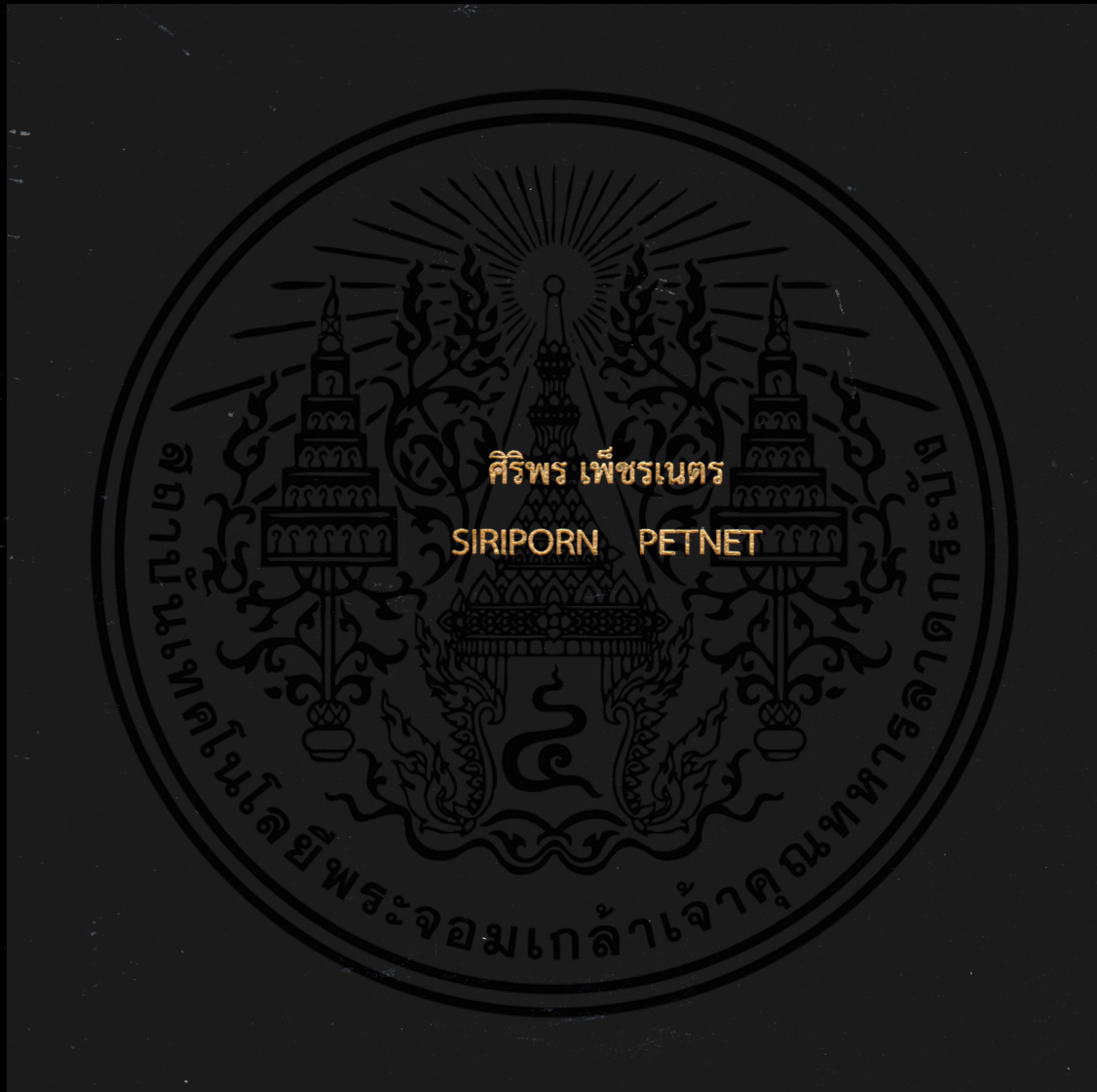

วิวัฒนาการ เพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม

EVOLUTION FOR SURVIVAL IN A CONSUMERISM SOCIETY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-AR-M-005-045

วิวัฒนาการ เพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม

EVOLUTION FOR SURVIVAL IN A CONSUMERISM SOCIETY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-AR-M-005-045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

EVOLUTION FOR SURVIVAL IN A CONSUMERISM SOCIETY

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIRMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS

FACULTY OF ACHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2019

KMITL-2019-AR-M-005-045

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2019

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MON GKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม
นักศึกษา	นางสาวศิริพร เพ็ชรเนตร
รหัสนักศึกษา	60602028
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2562
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์สุรพงษ์ สมสุข

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและอธิบายในเรื่องวิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม ปัจจุบันมีสัตว์ป่าจำนวนมากถูกคุกคามและทำลายแหล่งที่อยู่ สัตว์ป่าหลากหลายชนิดเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์และลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว สาเหตุหลักมาจากฝีมือมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงหยิบยกสัตว์ชนิดที่เสี่ยงสูญพันธุ์นำมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำมนุษย์และสัตว์มารวมกันเพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงในการที่สัตว์ป่าพยายามปรับตัวและพัฒนาสายพันธุ์ให้เข้ากับสังคมมนุษย์ โดยการเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ชีวิตในโลกสังคมนิยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	Evolution for survival in a consumerism society
Student	Ms. Siriporn Petnet
Student ID.	60602028
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2019
Thesis Advisor	Associate Professor Surapong Somsuk

ABSTRACT

This thesis is an art thesis the aims to evolution for survival in a consumerism society. Nowadays, many wild lives and their habitats are threatened and destroyed. Various kinds of wild animal are in danger of extinction. The number of them dramatically decrease and main reason is human. In my work, I have mixed human and endangered wild animal together to show the connection between them and show how wild animals adapt and have breeding revolution to live along with human society by imitating humans' lifestyles in socialism world.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานศิลปนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สั่งสมประสบการณ์และค้นหาข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมการลดจำนวนของสัตว์ป่าและความรู้ด้านศิลปะมาตลอดระยะเวลา ผู้วิจัยได้รวบรวมสิ่งที่ต้องการสื่อออกทางผลงานศิลปะในโครงการศิลปนิพนธ์

นอกจากนี้ผลงานศิลปนิพนธ์ยังสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการประสิทธิ์ประสาทวิชาจากคณาจารย์ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต โดยเฉพาะ รศ. สุรพงษ์ สมสุข อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยแนะนำให้ความรู้รวมถึงช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ทางด้านศิลปะให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถเป็นแนวทางที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่คนทั่วไปและสุดท้ายขอขอบคุณบิดา มารดาและครอบครัว ที่คอยสั่งสอนให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้และขอบคุณภาควิชาทัศนศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้โอกาสในการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานศิลปะ

ศิริพร เท็ชรเนตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญภาพประกอบ.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	2
1.4 ขอบเขตของโครงการ.....	2
1.5 วิธีการศึกษา.....	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.7 แหล่งข้อมูล.....	2
บทที่ 2 ปรัชญาความเชื่อ งานวิจัย ทฤษฎีและ ศิลปะที่เกี่ยวข้อง.....	3
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1 การเข้าสู่การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6.....	3
2.2 สาเหตุที่ทำให้การสูญพันธุ์เกิดเร็วขึ้น.....	6
2.3 คนมา ป่าหมด.....	8
2.4 โลกเปลี่ยนเร็วเกินปรับตัว.....	11
2.5 อุณหภูมิสุดขั้ว วงจรชีวิตเปลี่ยน.....	12
2.6 “เขาใหญ่” ในวันที่ถูกรุกราน.....	14
2.7 ข้อมูลทางศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	16
2.8 ลิขสิทธิ์มีอิทธิพลต่อผลงานศิลปนิพนธ์ของผู้วิจัย.....	22
2.9 ศิลปินที่มีอิทธิพลต่อผู้วิจัย.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	33
3.1 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	33
3.2 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล.....	33
3.3 ขั้นตอนการประมวลข้อมูลและความคิดเพื่อสร้างภาพต้นแบบ.....	35
3.4 พัฒนาข้อมูลให้กลายเป็นภาพร่าง.....	36
3.5 ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน.....	40
4.1 วิเคราะห์จากหลักองค์ประกอบศิลป์ของภาพ.....	40
4.2 วิเคราะห์จากทัศนธาตุผลงาน.....	45
4.3 วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบของผลงานในแต่ละชิ้น.....	50
บทที่ 5 บทสรุป.....	60
ภาพผลงานสร้างสรรค์.....	62
บรรณานุกรม.....	68
ประวัติผู้เขียน.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กราฟแสดงความเปลี่ยนแปลงแต่ละยุค.....	4
2.2 กราฟแสดงอัตราการสูญพันธุ์ของสปีชีส์.....	5
2.3 กราฟแสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัจจัยทำให้การสูญพันธุ์เกิดขึ้นเร็ว.....	6
2.4 ตัวนิ่ม.....	9
2.5 ม้าลายควากกา.....	10
2.6 เนื้อสมันหรือสมัน.....	15
2.7 Dior 2011.....	27
2.8 Android 2013.....	28
2.9 The Butcher Bunny 2000.....	29
2.10 6 To Brooklyn Bridge.....	30
2.11 Last Fourth.....	31
2.12 Friends and Animals.....	32
3.1 ภาพแสดงการค้นคว้าข้อมูลในอินเทอร์เน็ต.....	34
3.2 ภาพแสดงการค้นคว้าข้อมูลในอินเทอร์เน็ต.....	34
3.3 ภาพตัวอย่างที่จะนำมาเป็นแบบร่าง.....	35
3.4 ภาพร่างสมบูรณ์.....	36
3.5 ฉายภาพต้นแบบจากโปรเจคเตอร์ลงบนผ้าใบ.....	37
3.6 การร่างภาพและระบายสีตามรูปร่างขั้นแรก.....	38
3.7 การลงสีและปรับแก้ขั้นที่2.....	39
4.1 ภาพผลงานขั้นที่2 “Spotlight”.....	41
4.2 ภาพแสดงความเป็นเอกภาพของผลงานขั้นที่2.....	42
4.3 ภาพแสดงดุลยภาพแบบสมมาตรของผลงานขั้นที่2.....	43
4.4 ภาพแสดงดุลยภาพแบบอสมมาตรของผลงานขั้นที่2.....	44
4.5 ภาพผลงานขั้นที่3 “CHANGE INTO”.....	45
4.6 ภาพแสดงเส้นแบ่งของภาพ.....	46
4.7 ภาพแสดงรูปร่างจากรายละเอียดบนวัตถุในภาพ1.....	47
4.8 ภาพแสดงรูปร่างจากรายละเอียดบนวัตถุในภาพ2.....	48
4.9 ภาพแสดงน้ำหนักของผลงาน.....	49
4.10 ภาพวิเคราะห์ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม1”.....	50
4.11 ภาพวิเคราะห์ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม2”.....	52
4.12 ภาพวิเคราะห์ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม3”.....	54
4.13 ภาพวิเคราะห์ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม4”.....	56
4.14 ภาพวิเคราะห์ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม5”.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันมีสัตว์ป่าจำนวนมากถูกคุกคาม ถูกล่า ถูกทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยซึ่งก็คือป่าไม้ สัตว์ป่าหลากหลายชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์และลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น ผู้วิจัยรู้สึกสะเทือนใจกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ จึงได้นำภาพสัตว์ป่าที่เสี่ยงใกล้สูญพันธุ์มาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยนำมนุษย์และสัตว์มาเชื่อมโยงกันและสามารถดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สังคมเดียวกันได้อย่างเสรี

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันกระแสบริโภคนิยมและการวัดค่าจากวัตถุของสังคมในยุคปัจจุบันส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่อง การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 ที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งเร็วกว่าการสูญพันธุ์ทางธรรมชาติในครั้งก่อนๆ โดยพวกเราทุกคนในฐานะมนุษย์ ล้วนสร้างปัจจัยเร่งให้เกิดหายนะก่อนกำหนด วงจรแห่งหายนะของการสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 นี้เริ่มสมบูรณ์ แบบแล้ว โดยที่มีอัตราการประชากรของสิ่งมีชีวิตทั่วโลกลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกลุ่มสัตว์เสี่ยงถูกด้วยนมจะ เป็นสัตว์กลุ่มแรกๆ ที่จะสูญพันธุ์ไปก่อนจากแนวโน้มแต่ละครั้งที่ผ่านมา สัตว์ขนาดใหญ่มักสูญพันธุ์ก่อน สัตว์เล็กและสามารถสร้างผลกระทบเหมือนกระแสไฟฟ้าลัดวงจร ทำให้สัตว์อื่นๆ ในระบบนิเวศสูญพันธุ์ ตามไปด้วย อีกทั้งการที่มนุษย์นิยมใช้สินค้าที่ทำมาจากสัตว์ สินค้าจำพวกนี้แทรกซึมเข้าไปอยู่ในชีวิต ของมนุษย์ทุกคนอย่างมาก ทั้งการอุปโภคบริโภคโดยเฉพาะสินค้าประเภทกระเป๋า เสื้อผ้า โซฟาหนังแท้ และอื่นๆอีกมากมาย จนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติในทางปฏิบัติโดยชอบธรรมตามความชื่นชมส่วนบุคคล แต่สำหรับข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นได้ถูกทำลายแหล่ง ที่อยู่อาศัย ถูกล่ามาเพื่อการค้า และสนองความพึงพอใจต่อมนุษย์ และยังในสังคมปัจจุบันเรื่องปัญหา การล่าสัตว์ป่าก็ยังคงดำเนินอยู่อย่างมาก ส่งผลทำให้สัตว์ป่าหลายชนิดเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ในระยะอันใกล้นี้

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงภาพของมนุษย์ที่มีศีรษะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดต่างๆ ที่มี การใช้สินค้าที่ทำมาจากสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นหนังสัตว์ ขนสัตว์ ฯลฯ ในรูปแบบของการดำรงชีวิตปกติ ใน สภาพแวดล้อมที่เป็นเมืองทันสมัยเชิงล้อเลียนวิวัฒนาการการใช้ชีวิตเพื่อการอยู่รอดของสัตว์ป่า เพื่อให้เกิดความสะเทือนใจและเสียดสีเรื่องการบริโภคของมนุษย์ออกมาให้รูปแบบของงานจิตรกรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในรูปแบบจิตรกรรม (Painting) มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ทั้งด้านเทคนิคและรูปแบบ
- 1.2.2 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีการดัดแปลงจากรูปแบบธรรมชาติสู่รูปแบบในจินตนาการ
- 1.2.3 เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาต่อยอดในผลงานชิ้นต่อไป
- 1.2.4 เพื่อแสดงผลงานสู่สาธารณชน

1.3 แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ผู้วิจัยต้องการนำเสนอเรื่องการปรับตัวของสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์เพื่อการอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน จึงอยากถ่ายทอดเรื่องราวการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่รอดของสัตว์ป่าในสังคมมนุษย์โดยการวิวัฒนาการรูปร่างให้เหมือนมนุษย์แต่ศีรษะยังคงเป็นสัตว์และเลียนแบบพฤติกรรมในเชิงเสียดสีล้อเลียนของมนุษย์ผ่านการดำเนินชีวิตในสังคมบริโภคนิยมในปัจจุบัน ผสมกับการใช้ชีวิตใจกลางเมือง แฟชั่นและการแต่งกาย โดยใช้ขนสัตว์และหนังสัตว์เป็นส่วนประกอบ ในรูปแบบของงานจิตรกรรม (Painting) แนวเซอร์เรียลลิสม์(Surrealism) เทคนิคสีอะคริลิก (acrylic painting) บนผ้าใบ (Canvas)

1.4 ขอบเขตของโครงการ

- 1.4.1 เป็นผลงานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่เสนอแนวความคิด
- 1.4.2 เป็นผลงานจิตรกรรมสีผสม โดยใช้สีอะคริลิก (acrylic painting) บนผ้าใบ (Canvas)
- 1.4.3 ศึกษาหาข้อมูลของปัจจัยในการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า และชนิดของสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์
- 1.4.4 สร้างผลงานศิลปะ 1 ชุด

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ ทั้งข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การผลิต และรูปแบบผลงานของศิลปินที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 เลือกภาพมนุษย์ในกิริยาต่างๆผ่านแฟชั่นการแต่งกาย สินค้าที่ทำมาจากสัตว์ ภาพเนื้อสัตว์ มาเป็นต้นแบบเพื่อทำการ Sketch

1.5.3 สร้างสรรค์ด้วย สีอะคริลิกบนผ้าใบ

- 1.5.4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลงานแต่ละชั้น
- 1.5.5 สรุปผลงานวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ได้พัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ทั้งด้านเทคนิคและรูปแบบ
- 1.6.2 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีการดัดแปลงจากรูปแบบธรรมชาติสู่รูปแบบในจินตนาการ
- 1.6.3 เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาต่อยอดในผลงานชิ้นต่อไป
- 1.6.4 เพื่อแสดงผลงานสู่สาธารณชน

1.7 แหล่งข้อมูล

- 1.7.1 ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 1.7.2 จากหนังสือและนิตยสารที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 1.7.3 จากข่าวสารในปัจจุบัน

บทที่ 2

ปรัชญาความเชื่อ งานวิจัย ทฤษฎี และศิลปะที่เกี่ยวข้อง

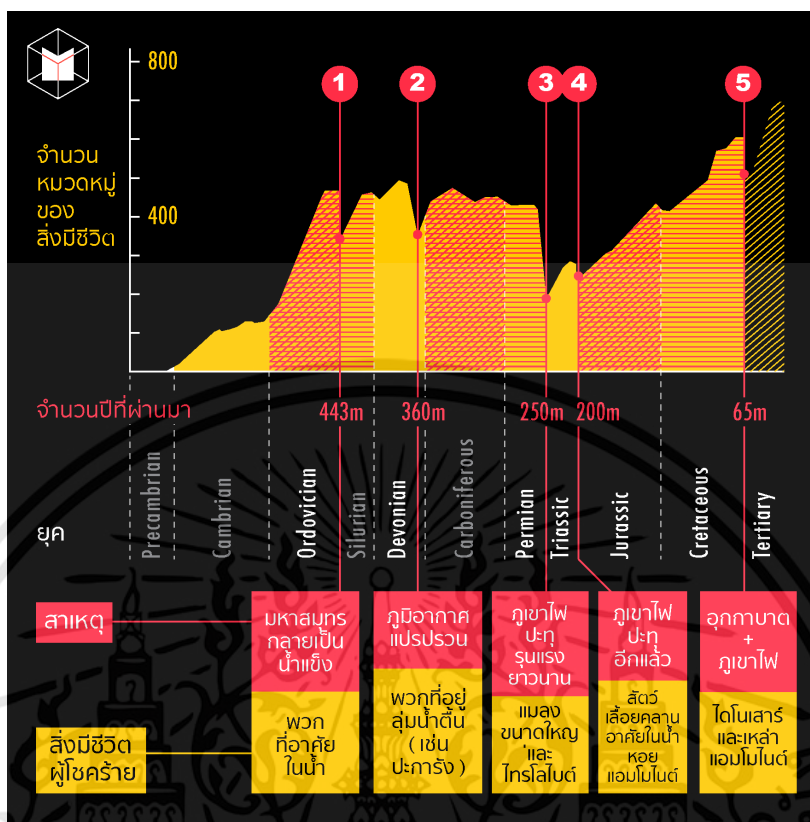
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเข้าสู่การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6

โลกกำลังเข้าสู่ยุคการสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 รุนแรงที่สุดในรอบ 500 ล้านปี ‘การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6’ (The 6th extinction) จากคำที่เคยกระจุกตัวในวงแคบของกลุ่มนักนิยมนิเวศวิทยาและความหลากหลาย ทางสายพันธุ์ แต่ในระยะหลังมันเริ่มกลายเป็นคำที่สังคมกระแสหลักเองก็ชกค้อนทุ เราอาจไม่ได้ ให้ความสนใจมากนักแต่ในความเป็นจริงหายนะของสรรพชีวิตบนโลกได้เริ่มต้นมาสักระยะหนึ่งแล้ว

โลกเป็นบ้านให้กับสรรพชีวิตมานานกว่า 3.5 พันล้านปี หายนะจากฝีมือธรรมชาติเองทำให้เกิด การ สูญพันธุ์ ของสิ่งมีชีวิตครั้งมหึมาถึง 5 ครั้งใหญ่ๆ ในตลอด 500 ล้านปี และแต่ละครั้งก็กวาดสายพันธุ์ สิ่งมีชีวิตราว 50-90 เปอร์เซ็นต์ไปจากโลก ตั้งสัจธรรมของธรรมชาติ ที่จุดจบของอีกชีวิตก็ยังเป็นจุด เริ่มต้นของอีกหลายชีวิต ที่แตกหน่อแผ่กิ่งก้านสาขาในช่วงเปลี่ยนผ่านผลัดมือผู้ครอบครองไปไม่รู้จบ แต่การเข้าสู่ช่วงเวลา ‘การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6’ เกิดขึ้นเร็วก่อนระยะเวลาอันควร พวกเราทุกคนในฐานะ มนุษย์ล้วนสร้างปัจจัยเร่งให้เกิดหายนะก่อนกำหนด

การสูญพันธุ์ครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 5) เกิดขึ้นเมื่อ 65 ล้านปีก่อน ไดโนเสาร์เป็นผู้เห็นเหตุการณ์เมื่อ โลก ถูกโจมตีด้วยอุกกาบาตจนสร้างปฏิกิริยาลูกโซ่ของสภาพแวดล้อมที่ปิดประตูอาณาจักรไดโนเสาร์อย่างถาวร แต่กลับเปิดประตูบานใหม่ให้กับสัตว์เลื้อยลูกด้วยนม จนวิวัฒนาการมาเป็นคุณในปัจจุบัน การสูญพันธุ์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติที่ไม่มีใครปฏิเสธได้ และโลกได้สูญเสียด้านสูญพันธุ์ไปแล้วกว่า 99 เปอร์เซ็นต์ จากทั้งหมดที่เคยมีชีวิต

ภาพที่ 2.1 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงแต่ละยุค

แหล่งที่มา: <https://thematter.co/byte/the-6th-extinction-in-brief/29923>

ครั้งที่ 1 สิ้นยุคออร์โดวิเซียน (End-Ordovician) 443 ล้านปีก่อน

ความหนาวสะท้านอันทารุณทำให้ระดับน้ำทะเลต่ำลง 100 เมตร มหาสมุทรเป็นน้ำแข็งเย็นเยือก ขนาดมหึมา แต่เมื่อมันละลายกลับมีออกซิเจนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ซึ่งในขณะนั้นสิ่งมีชีวิตล้วนอาศัยอยู่ในน้ำเป็นหลักจึงเผชิญกับการสูญพันธุ์ถึง 60 – 70% ของชนิดพันธุ์ทั้งหมด

ครั้งที่ 2 ปลายยุคดีโวเนียน (Late Devonian) 360 ล้านปีก่อน

สภาพภูมิอากาศขุ่นเหยิงแปรปรวนครั้งนี้มีผลกระทบมากกับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยในน้ำตื้น สิ้นหาย 70% ของชนิดพันธุ์ ที่ส่วนใหญ่เป็นปะการังโบราณ

ครั้งที่ 3 ระหว่างยุคเพอร์เมียน-ไทรแอสซิก (Permian-Triassic) 250 ล้านปีก่อน

ครั้งนี้มีโหฬาร กวาดสิ่งมีชีวิตไปเกือบ 90% รวมไปถึงแมลงขนาดใหญ่และไดโนเสาร์ นักวิชาการเชื่อว่าเกิดจากการปะทุของภูเขาไฟที่รุนแรงและเป็นเวลานานในบริเวณไซบีเรียสร้างหมอกดำปกคลุมไปทั่วจนเกิดภาวะโลกร้อน

ครั้งที่ 4 ระหว่างยุคไทรแอสซิก-จูราสซิก (Triassic-Jurassic) 200 ล้านปีก่อน

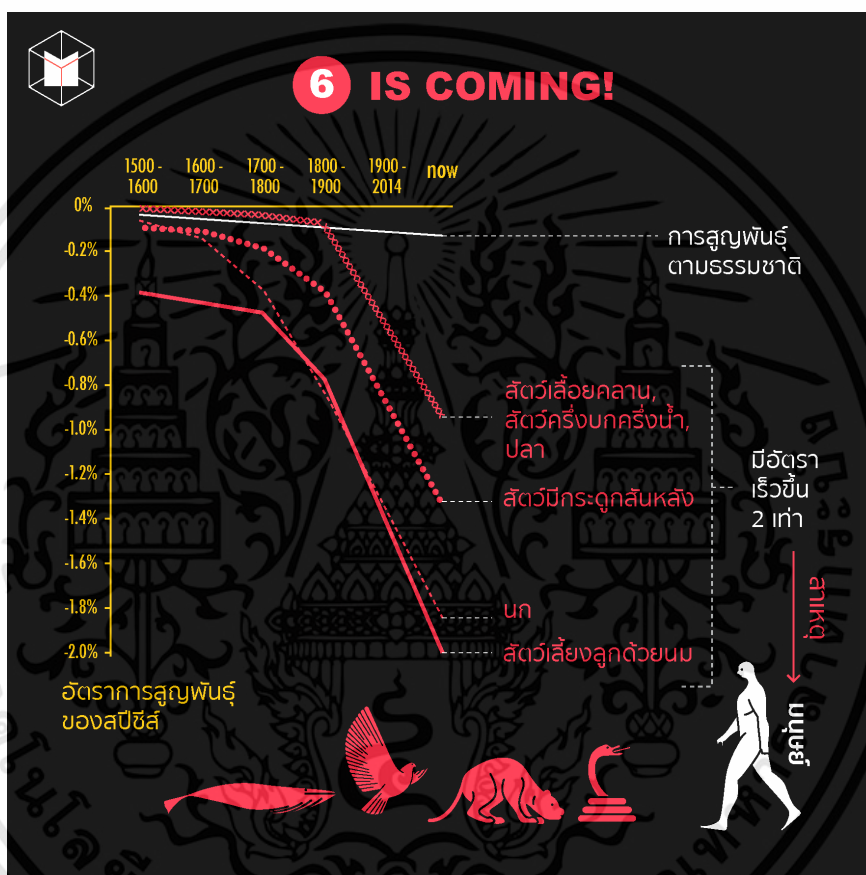
สิ่งมีชีวิต 3 ใน 4 สูญพันธุ์ เหตุจากภูเขาไฟจำนวนมากปะทุอีกครั้ง แต่คราวนี้ก็เหมือนการลบกระดานครั้งใหญ่เพื่อให้ไดโนเสาร์มาเฉิดฉายในยุคต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้งที่ 5 ระหว่างยุคครีเทเชียส-เทอร์เชียรี (Cretaceous-Tertiary) 65 ล้านปีก่อน

อุกกาบาตขนาดยักษ์กระแทกโลกดังตม ณ ประเทศเม็กซิโกในปัจจุบัน พร้อมๆกับการปะทุของภูเขาไฟแถบประเทศอินเดีย กลายเป็นบทสุดท้ายของอาณาจักรไดโนเสาร์และเหล่าแอมโมไนต์ แต่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมใช้โอกาสนี้สร้างอาณาจักรที่ซับซ้อนและยิ่งใหญ่จวบจนทุกวันนี้

ปัจจุบันกำลังเข้าสู่ครั้งที่ 6

ภาพที่ 2.2 กราฟแสดงอัตราการสูญพันธุ์ของสปีชีส์

แหล่งที่มา: <https://thematter.co/byte/the-6th-extinction-in-brief/29923>

วงจรถ่วงหายนะของการสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 เริ่มสมบูรณ์แบบแล้ว โดยงานวิจัยล่าสุดในปี 2017 เรียกเหตุ การณ์ครั้งนี้ว่า **Biological Annihilation** หรือ การทำลายล้างทางชีวภาพ โดยมีอัตราประชากรของ สิ่งมีชีวิตทั่วโลกตกลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ที่อาศัยในมหาสมุทรอย่าง วาฬ กลุ่มเต่าทะเล กลุ่มฉลาม และกลุ่มหอยขนาดใหญ่จะเป็นสัตว์เบอร์แรกๆ ในรายชื่อที่เสี่ยงจะสูญพันธุ์ไปก่อน จากแนวโน้มแต่ละครั้งที่ผ่านมามีสัตว์ขนาดใหญ่มักสูญพันธุ์ก่อนสัตว์เล็ก และสามารถสร้าง ผลกระทบเหมือนกระแสไฟลัดวงจร ทำให้สัตว์อื่นๆในระบบนิเวศสูญพันธุ์ตามไปด้วยแม้ครั้งที่ผ่านๆ มาจะเป็นผลงานของธรรมชาติเสียส่วนใหญ่ อย่างอุกกาบาตพุ่งชนโลกหรือภูเขาไฟระเบิดที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กินเวลาหลาย พันปี แต่ครั้งนี้เป็นผลงานที่ ‘มนุษย์’ มีส่วนร่วมในการสร้างผลกระทบทั้งสิ้นพวกเราเร่งอัตราความ หายนะ ทางสายพันธุ์ให้เร็วกว่าเดิมถึง 114 เท่า หากเทียบกับการสูญพันธุ์ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ

การสูญพันธุ์เป็นเรื่องพื้นฐานเพราะทุกๆวันก็จะมีสัตว์หรือพืชสายพันธุ์เกิดใหม่ และมีสายพันธุ์ที่ค่อยๆ หายไปในเวลาเดียวกัน ที่เรียกว่า **Background Extinction** มีหน่วยวัดเป็น E/MSY คือในรอบ 100 ปี จะมีสายพันธุ์หายไปไม่เกิน 1 ใน 10,000 สายพันธุ์แต่ครั้งนี้นั้นชักนำหวั่นใจที่เกิด ‘เร็วเกินไป’ สิ่งมีชีวิต สูญพันธุ์ในอัตราสูงผิดปกติทำให้เกิดผลกระทบแบบโดมิโน ระบบนิเวศพังลงมาทั้งระบบ โดยมีอัตราอยู่ที่ 2E/MSY คือเรากำลังสูญเสียสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 2 สายพันธุ์ต่อ 10,000 สายพันธุ์ในรอบ 100ปี ซึ่งเป็นอัตราเร่งที่เร็วมาก และมีหลักฐานว่ากลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมดจะเสี่ยงสูญพันธุ์ถึง 114 เท่า มากกว่าในศตวรรษที่ผ่านมา

2.2 สาเหตุที่ทำให้การสูญพันธุ์เกิดขึ้นเร็ว

ภาพที่ 2.3 ภาพแสดงสาเหตุหลักของการสูญพันธุ์

แหล่งที่มา: <https://thematter.co/byte/the-6th-extinction-in-brief/29923>

เหตุผลอันดับแรกๆ คือ ‘ป่า’ บ้านพักที่สำคัญของเหล่าสรรพสัตว์กำลังถูกทำลาย เรามีพื้นที่ป่าบนโลก น้อยลงและอาณาเขตป่าที่มีก็เป็นกระจุกไม่เชื่อมถึงกัน การสูญเสียป่าเป็นภัยต่อสัตว์ที่อยู่ใน **บัญชีแดงของสหภาพเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ IUCN Red List** โดยสัตว์ได้รับผลกระทบราว 85% สายพันธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากทั้งหมด พื้นที่ป่าส่วนใหญ่สูญเสียดังกล่าวให้เป็นที่การเกษตรและการรุกรานของถิ่นที่อยู่อาศัยมนุษย์ แม้มนุษย์จะไม่ได้เข้าไปมีอิทธิพลโดยตรงต่อระบบนิเวศบางพื้นที่ แต่กิจกรรมของเราก็ดันเชื้อเชิญ ‘ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น’ (Invasive Species) ที่รุกรานชนิดพันธุ์ประจำถิ่นทั้งโดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ สัตว์ต่างถิ่นพวกนี้มีแรงขับเคลื่อนเพื่อการอยู่รอดเป็นเลิศ แต่ความพยายามดิ้นรนของมันกลับทำลายวงจรชีวิตชนิดพันธุ์ประจำถิ่นอื่นๆคือทำให้ห่วงโซ่อาหารที่มีอยู่ขาดตอน อย่างในประเทศไทยมีพืชต่างถิ่น 36 ชนิด อาทิ ‘จอกหูหนูยักษ์’ เมื่อโตเต็มที่จะมีใบเบียดเสียดกันมากและซ้อนทับกันเป็นชั้นหนาเต็มผืนน้ำไปหมด ทำให้แสงแดดส่องลงมาไม่ถึงและน้ำขาดออกซิเจน

มีสัตว์ต่างถิ่นอีก 56 ชนิด อาทิ ‘หอยเชอรี่’ *Pomacea canaliculata* ที่มีทักษะแย่งอาหารเป็นเลิศ คอยแย่งอาหารหอยโข่งพันธุ์พื้นเมือง *Pila spp* และมักผสมพันธุ์กับหอยโข่งจนมีการปนเปื้อนทาง พันธุกรรม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากมลภาวะที่เราปล่อยจากกิจกรรมประจำวันอย่าง ‘สารปรอท’ ที่มัก ปะปนในน้ำได้ดี ทำให้เกิดการสะสมสารพิษในสัตว์น้ำอย่าง ปลา ปู กุ้ง และหอย ซึ่งเป็นอาหารของ สัตว์น้ำขนาดใหญ่ ไนมหาสมุทรและประชากรมนุษย์ 1 พันล้านคน ก็ยังต้องพึ่งโปรตีนจากสัตว์ทะเลอยู่ดี

‘มนุษย์’ เสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ด้วยหรือไม่

มนุษย์ยังห่างไกลจากคำว่าสูญพันธุ์นัก โลกมีประชากรมนุษย์ 7.2 พันล้านคน ซึ่งมีแต่จะขยายเพิ่ม แต่ความโชคที่อาจกลับตาลปัตรอย่างรวดเร็ว เพราะอารยธรรมที่จะยั่งยืนได้ต้องพึ่งพาอาหารจากห่วงโซ่ของธรรมชาติ แหล่งน้ำ และทรัพยากรอื่นๆ ร่วมด้วย การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 จะทำให้ทุกอย่างยากไปหมด ยิ่งเมื่อเผชิญเทรนด์ภาวะโลกร้อนติดต่อกันไปเรื่อยๆอาจต้องใช้เวลาอีกหลายล้านปีเพื่อให้ธรรมชาติกลับมาฟื้นฟูเหมือนเดิม

เอลิซาเบธ โคลเบิร์ต ผู้เขียนหนังสือ *The Sixth Extinction* เคยตอบคำถามว่า มนุษย์เองจะรอดไหม จากเหตุการณ์ครั้งนี้

“ก็อาจจะรอดนะ...แต่ฉันก็ไม่แน่ใจมากนักหรอก ขณะที่สายพันธุ์อื่นๆกำลังสูญพันธุ์แต่หลายครั้งมนุษย์เองก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่ปรับตัวได้อย่างยอดเยี่ยม หากเรารอดได้จริงๆแต่อารยธรรมแบบไหนกันที่เรามีมันจะยั่งยืนหรือดิ่งลงเหวไปเรื่อยๆ โลกจะยังเป็นที่ที่เราอยากมีชีวิตอยู่ต่อหรือเปล่าและคนรุ่นต่อๆไปจะอยู่กับแบบไหน”

นักวิชาการหลายกลุ่มยอมรับว่า การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 เป็นเรื่องยากที่จะหยุดยั้ง เหมือนเราดูภาพซ้ำของหายนะที่ดำเนินไปที่ละนิด หากมนุษย์ไม่รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติเลยมันก็เป็นไปไม่ได้ที่เราจะหลีกเลี่ยงหลังหันมาดูแลชีวิตอื่น มันน่าเสียดายที่เรากลับเป็นสิ่งมีชีวิตเดียวที่เห็นสายพันธุ์อื่นๆค่อยๆหายไปจากชีวิตต่อหน้าต่อตา

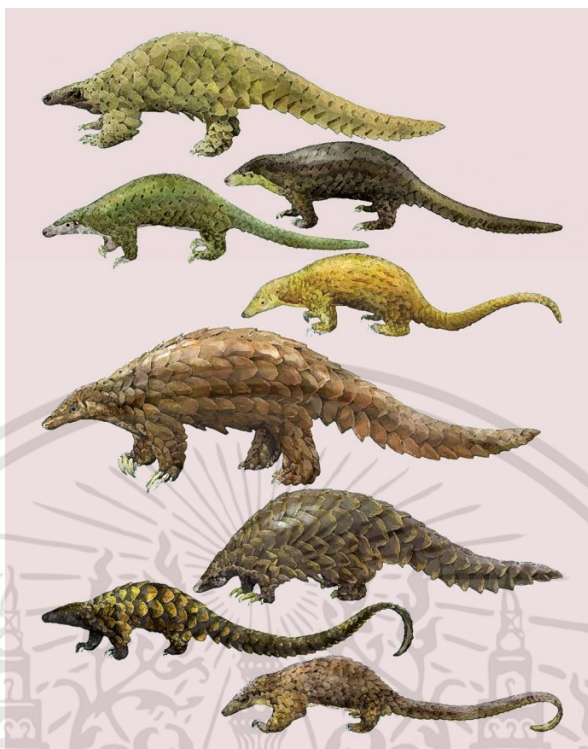
“ธรรมชาติไม่เคยและไม่สามารถก้าวกระโดด แต่จำต้องก้าวไปข้างหน้าด้วยก้าวที่สั้นและช้าอย่างที่สุด” ชาร์ลส์ ดาร์วิน นักธรรมชาติวิทยาชาวอังกฤษ กล่าวเช่นนี้เพื่อยืนยันว่า สิ่งมีชีวิตใดๆจะรอดอยู่ได้

นั้น จำเป็นต้องอาศัยวิวัฒนาการโดยการคัดเลือกตามธรรมชาติ ที่มาพร้อมกับการแข่งขันระหว่างกัน และต้องแก่งแย่งทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในสภาพแวดล้อมเพื่อความอยู่รอดทว่าในยุคสมัยที่สิ่งแวดล้อมแปรเปลี่ยนไปในทางที่เลวร้ายขึ้นทุกขณะ สรรพชีวิตที่ยังคงดำรงชีวิตภายใต้เงื่อนไขเช่นที่ดาร์วินกล่าวมา กำลังเผชิญหน้ากับช่วงเวลาที่ไม่อาจต้านทานกฎแห่งการอยู่รอดได้ และมีแนวโน้มที่จะพ่ายแพ้ สูญเสียหนทางในการดำรงเผ่าพันธุ์ กระทั่งเกิดเป็นเงื่อนไขใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในอดีต

2.3 คนมา...ป่าหมด

บันทึกสถิติประชากรโลกจาก 3,000 ล้านคน ในปี 2504 เพิ่มขึ้นเป็น 4,000 ล้านคน ในปี 2518 กระทั่งไต่ระดับไปถึง 5,000 ล้านคน ในปี 2530 และจากการสำรวจประชากรโลกโดยองค์การสหประชาชาติเมื่อปี 2549 ระบุตัวเลขว่า โลกมีประชากรประมาณกว่า 6,500 ล้านคน ปัจจุบัน (ปี 2560) คาดว่าจะมีประชากร ทั่วโลกทั้งหมดประมาณ 7,200 ล้านคน และมีการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 8,000 ล้านคน ในปี 2567 และ 9,000 ล้านคน ในปี 2593 เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในประเทศโลกที่ 3 หรือในกลุ่ม ประเทศกำลังพัฒนา สิ่งที่มาอย่างเลี่ยงไม่ได้ก็คือ ทรัพยากรหดหาย ทุกประเทศต้องใช้พื้นที่ป่าเพื่อ รองรับอัตราการขยายตัวของมวลมนุษย์ ทั้งทางตรง คือ ใช้ระบบราชการเข้าไปจัดการจัดสรรพื้นที่ ขยาย เขตถิ่นที่อยู่อาศัยตามแผนพัฒนาประเทศของรัฐบาลและทางอ้อม คือ การบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างผิดกฎหมาย โดยทั้งสองกรณีต่างให้ผลลัพธ์เดียวกันพื้นที่ป่าซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลากหลายสายพันธุ์ ถูกทำลายมากขึ้นอย่างน่าวิตก ปัจจุบันคาดการณ์ว่าป่าไม้ทั่วโลกเหลืออยู่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของ พื้นที่โลก โดยมีการตัดไม้ทำลายป่าในภูมิภาคต่างๆ เฉลี่ยวันละ 390 ตารางกิโลเมตรหรือคิดเป็นประมาณ ปีละ 130,000 ตารางกิโลเมตรต่อปี ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้เขตร้อนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนารายงาน ด้านสิ่งแวดล้อมและผลการวิจัยของหลายหน่วยงาน ชี้ถึงแนวโน้มสถานภาพและจำนวนประชากรสัตว์ ป่ากว่า 10,000 สายพันธุ์ ตั้งแต่ปี 2513 พบว่า ประชากรสัตว์ป่าทุกชนิดและทุกสายพันธุ์ทั่วโลกไม่ว่า จะเป็นสัตว์น้ำ สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน ได้สูญหายไป จากโลกแล้วกว่าครึ่ง หรือกว่า 52 เปอร์เซ็นต์จากจำนวนสายพันธุ์ที่เคยมีอยู่ทั้งหมดภายในช่วงระยะเวลา เพียงไม่ถึง 50 ปีที่ผ่านมา

บัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่รู้จักกันในชื่อ The IUCN Red List of Threatened Species (IUCN Red List) ระบุว่า มีสัตว์ได้รับผลกระทบจากการคุกคามของมนุษย์ราว 85 เปอร์เซ็นต์จากสายพันธุ์ทั้งหมด เพราะสูญเสียพื้นที่ป่าจากการแผ้วถางให้เป็นพื้นที่การเกษตรและการรุกรานของถิ่นที่อยู่อาศัยมนุษย์

ภาพที่ 2.4 ตัวนิ่ม (Pangolin) หรือ ตัวลิ้น คือหนึ่งในสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ พบมากในทวีปแอฟริกาและเอเชีย มันเป็นสัตว์รักสงบ ไม่ต่อสู้ แต่จะหดตัวเมื่อมีภัย จึงถูกล่าได้ง่าย ออกลูกน้อยเพียง 1-2 ตัวต่อปี (ภาพประกอบโดย ธเนศน์ นุ่นมัน)

โลกกำลังสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อย้อนกลับไปมองสถิติทำให้เห็นว่าหลายทศวรรษ ที่ผ่านมา ปรากฏการณ์นี้ยิ่งเลวร้ายลงและเกิดเร็วกว่าที่คาดไว้ มีการระบุตัวเลขพบว่าสายพันธุ์สัตว์เลื้อย ลูกด้วยนม 21 เปอร์เซ็นต์ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 30 เปอร์เซ็นต์ และสัตว์น้ำ 12 เปอร์เซ็นต์ เข้าข่ายสูญพันธุ์ จากฝีมือมนุษย์ที่เข้าไปทำลายแหล่งอาศัย กิจกรรมของมนุษย์ทำลายถิ่นที่อยู่อาศัย ทำลายป่าจนขาด การันท์กันว่าส่งผลให้สิ่งมีชีวิตในโลกสูญพันธุ์ไปวันละ 50-150 ชนิดมีสัตว์อีกจำนวนหนึ่งที่ IUCN Red List (www.iucn.org) ระบุด้วยว่า กำลังตกอยู่ในสถานะ “ถูกคุกคามจนเสี่ยงสูญพันธุ์” จากการประเมินสถานภาพของสิ่งมีชีวิตกว่า 85,600 ชนิด พบว่า มากกว่า 24,300 ชนิด มีสถานะเสี่ยงสูญพันธุ์ ประกอบไปด้วย ชนิดพันธุ์กลุ่มปรง (Cyads) 63 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ (Amphibians) 42 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มสัตว์เลื้อยลูกด้วยนม (Mammals) 26 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มไม้จำพวกสน (Conifers) 34 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มนก (Birds) 13 เปอร์เซ็นต์ และกลุ่มปะการังในเขตน้ำอุ่น (Warm water reef building corals) 33 เปอร์เซ็นต์นอกจากนี้ยังระบุถึงสัตว์ที่เสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ 10 ชนิดซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับ วิฤติ (Critically Endangered) ประกอบด้วย เสือดาวอามูร์ (Amur Leopard) เป็นสัตว์พื้นเมืองในเอเชียเหนือ โดยเฉพาะในรัสเซียมีลักษณะคล้ายกับเสือดาวทั่วไป แต่สีและจุดบนตัวเปลี่ยนได้ตามฤดูกาล โดยจะมีสีซีดที่สุดในฤดูหนาว ปัจจุบันถูกล่าอย่างหนักในโลกนี้มีเหลือไม่เกิน 60 ตัว แรดดำ (Black Rhinoceros) พบในประเทศเคนยา แทนซาเนีย แอฟริกาใต้ แคนเมอรูน นามิเบีย และซิมบับเว เคยมีประชากรลดลงจนเหลือเพียงราวๆ 1,000 ตัว แต่ปัจจุบันได้รับการอนุรักษ์ในซิมบับเวตอนใต้ จนมีประชา

กรเพิ่ม แต่ในอนาคตก็ยังมีความเสี่ยงเพราะพื้นที่คุ้มครองถูกรุกล้ำ กอริลลา (Cross River Gorilla) ทั่วโลกเหลืออยู่ราว 200-300 ตัวเท่านั้น อาศัยอยู่ตามพรมแดนตอนใต้ของแคเมอรูน-ไนจีเรีย ปัจจุบัน ถูกล่าและแหล่งที่อยู่อาศัยถูกคุกคาม เต่ากระ (Hawksbill Turtle) หรือ เต่าปากเหยี่ยวพบกระจาย พันธุ์ในเขตอบอุ่นในมหาสมุทรทั่วโลก จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็น 1 ใน 4 ชนิดของเต่าทะเลที่พบได้ในน่านน้ำไทย แรดชวา (Javan Rhinoceros) เป็นแรดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ที่สุดในโลก พบในอินโดนีเซีย และบางพื้นที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดีย และจีน ปัจจุบันเหลือเพียงไม่เกิน 35 ตัวทั่วโลก ล่าสุดพบอยู่เพียง 2 แห่ง คือ เวียดนามและอินโดนีเซีย กอริลลาภูเขา (Mountain Gorilla) ปัจจุบันมีประชากรกอริลลาภูเขาเหลืออยู่ราว 880 ตัว เพราะแหล่งที่อยู่อาศัยถูกรุกรานและการลักลอบล่า คาดว่าอาจสูญพันธุ์ไปจากโลกในระยะเวลาอีก 40-50 ปีข้างหน้า ซาวลา (Saola) ซอบอยู่ตามภูเขาสูงและลงมาพื้นราบในช่วงฤดูหนาว นักวิทยาศาสตร์ไม่สามารถประเมินจำนวนได้ชัดเจน มีการยืนยันเพียงว่าพบซาวลาในป่าธรรมชาติครั้งสุดท้าย คือในปี 2542 จากกล้องดักถ่ายภาพ แรดสุมาตรา (Sumatran Rhinoceros) พบในซาบา ซาราวัค ของมาเลเซียและอินโดนีเซีย เป็นแรดสองชนิดที่มีขนสีน้ำตาลแดงปกคลุม ปัจจุบันเหลือน้อยกว่า 250 ตัว โลมาปากดำ (Vaquita) พบในอ่าวแคลิฟอร์เนีย มีเหลืออยู่ไม่ถึง 100 ตัว เนื่องจากแหล่งอาหารกำลังถูกคุกคามเพราะสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ตัวนิ่ม (Pangolin) หรือ ตัวลิ้น มีทั้งหมด 8 ชนิด พบในทวีปแอฟริกาและเอเชีย เป็นสัตว์รักสงบ ไม่ต่อสู้ แต่จะหดตัวเมื่อมีภัย จึงถูกล่าได้ง่าย ใกล้สูญพันธุ์เพราะออกลูกน้อยเพียง 1-2 ตัวต่อปี นอกจากนี้ ยังมีชนิดและสายพันธุ์อื่นๆ ซึ่งแม้จะไม่ถูกระบุไว้ใน IUCN Red List แต่งานวิจัยของทุกสำนักที่ศึกษาปัญหานี้ต่างระบุตรงกันว่า การล่าเพื่อการค้า การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย ปัญหามลพิษ การทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงสภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยทำลายความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2.5 ม้าลายควากกา (Quagga) เป็นสัตว์ที่เคยพบมากในแอฟริกาใต้ ถูกล่าเพื่อเอาหนังไปป้อนอุตสาหกรรม จนสูญพันธุ์ไปเมื่อปี พ.ศ. 2421 (ภาพประกอบโดย ธเนศน์ นุ่นมัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะผิดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 โลกเปลี่ยนเร็วเกินปรับตัว

การดำรงเผ่าพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดเป็นเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ไม่ว่าจะภูมิประเทศ สภาพอากาศ หรือเงื่อนไขของถิ่นอาศัยจะหลอโหดเพียงไร ก็ยังมีสิ่งมีชีวิตบางชนิดปรับตัวให้อยู่รอดได้เสมอสิ่งมีชีวิตทุกชนิดล้วนต้องอาศัยระยะเวลา ในการปรับเปลี่ยน ทั้งรูปร่าง พฤติกรรม หรือการทำงานของอวัยวะต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมลักษณะการปรับตัว ที่ว่า นั้นเกิดจากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ และกลไกตามธรรมชาติถูกควบคุมโดยพันธุกรรมซึ่งขั้นตอนของการ เปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขที่ว่านี้ อาจใช้เวลาหลายร้อยล้านปีหรือนานกว่าโดยหลักการทางชีววิทยาแล้ว การปรับตัวของสิ่งมีชีวิต สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ แบบแรกคือ การปรับตัวแบบชั่วคราวเป็น การเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะในระยะเวลานั้นๆ สามารถเปลี่ยนกลับมาเหมือนเดิมได้ การปรับตัวแบบ นี้พบได้ ทั้งในพืชและในสัตว์ ดังเห็นได้จากพืชที่ปลูกกลางแจ้งจะแตกกิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มเพื่อรับแสงแดด หรือการเปลี่ยนสีตามสิ่งแวดล้อมของสัตว์เลื้อยคลานอีกแบบหนึ่งคือ การปรับตัวแบบถาวร ด้วยการถ่าย ทอดลักษณะพันธุกรรมจากบรรพบุรุษไปยังลูกหลาน ทำให้สามารถปรับตัวอยู่รอดในภูมิประเทศนั้นๆ ได้ เช่น เปลี่ยนจากพืชที่มีใบเป็นหนาม เพื่อลดการคายน้ำในพื้นที่ทะเลทรายอันร้อนระอุ เปลี่ยนเนื้อเยื่อของ ลำต้นให้มีมวลเบาลอยน้ำได้ หรือพืชบางชนิดอาจสร้างส่วนใดส่วนหนึ่ง ของกิ่งก้านสาขาเป็นหนาม เพื่อ ป้องกันการถูกแทะเล็มจากสัตว์กินพืชขณะที่สัตว์เลื้อยคลานนั้นพัฒนา ระบบไหลเวียนโลหิตในร่างกายไม่ให้ เปลี่ยนแปลงไปตามอุณหภูมิของสภาพแวดล้อม โดยมีต่อมเหงื่อ เพื่อลดความร้อนของร่างกาย หรือวิธี อื่นๆ ที่ช่วยรักษาอุณหภูมิในร่างกายให้คงที่มากที่สุด ดังจะเห็นว่า สุนัข แมว หรือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในบริเวณถิ่นที่อยู่รอบเส้นศูนย์สูตรหรือเขตร้อนจะมีขนสั้น ขณะที่ในเขตหนาวจะมีลักษณะตรงกันข้าม หรือมีชั้นไขมันหนา เพื่อป้องกันการสูญเสียความร้อน นอกจากนี้ที่กล่าวมา สิ่งมีชีวิตทั้งหลายยังปรับตัว ให้พึ่งพาหรือทำลายกัน ด้วยเหตุผลเพื่อการอยู่รอด ของเผ่าพันธุ์ ทั้งผู้ล่าและผู้ถูกล่าต่างรับมือและปรับ สมดุลของจำนวน รวมถึงสามารถขยายพันธุ์ระหว่างเผ่าพันธุ์ได้รายงาน Living Planet Index ขององค์ การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (WWF) ระบุว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2513 มาจนถึงปัจจุบัน สัตว์ทุกสายพันธุ์ทั่ว โลกลดจำนวนลง 58 เปอร์เซ็นต์ ช้างมีจำนวนลดลงถึง 5 เท่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ขณะที่ประชากรสัตว์ ป่าที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ลุ่มน้ำ ทะเลสาบ และแม่น้ำ ลดจำนวนลงถึง 81 เปอร์เซ็นต์ หรือคือเป็น 4 เปอร์เซ็นต์ต่อปี จำนวนของพวกมันลดลงเพราะมีมนุษย์เป็นศัตรูทั้งทางตรงและทางอ้อมการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ อันเป็นผลพวงจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ในรอบ 50 ปี ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในวงกว้าง นักวิจัยพบว่า สัตว์และพืชมากกว่า 200 ชนิด อาจถึงคราวต้องสูญพันธุ์เพราะปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง ของปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและอุณหภูมิโลกไม่ทันเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราความเร็วในการปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของพืชและสัตว์ก็ระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ โดยเฉพาะ บนเกาะและภูเขาสูง พบว่าอัตราความเร็วในการปรับตัวของพวกมันช้ากว่าอัตรา การเปลี่ยนแปลง ของสภาพอากาศโลกถึง 2 แสนเท่าโดยเฉลี่ย องค์การบริหารสมุทรศาสตร์และบรรยากาศแห่งชาติสหรัฐ อเมริกา (The National Oceanic and Atmospheric Administration: NOAA) หรือ โนอา เปิดเผย สถิติอุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลกเมื่อปี 2559 พบว่า ทั้งบนบกและในน้ำ มีอุณหภูมิร้อนที่สุดตั้งแต่มีการเก็บข้อมูล กันมา 137 ปี นับเป็นการทำสถิติอุณหภูมิเฉลี่ยของโลก สูงที่สุดเป็นปีที่ 3 ติดต่อกันข้อมูลของโนอา

สอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์การบริหารการบินและอวกาศสหรัฐอเมริกา (National Aeronautics and Space Administration: NASA) ที่พบว่า ปี 2559 คือปีที่โลกร้อนที่สุดเป็นประวัติการณ์ ขณะที่องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization: WMO) ยืนยันผลการศึกษาของสหรัฐอเมริกาและตั้งข้อสังเกตด้วยว่า เมื่อปีที่แล้วความหนาแน่นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมีเทนบนชั้นบรรยากาศโลกสร้างสถิติหนาแน่นที่สุดเช่นกันสภาพอากาศร้อนระอุส่งผลให้สัตว์บกที่ปรับสภาพไม่ทันต้องเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณที่มีแหล่งน้ำลดลง สัตว์ก็ลดจำนวนลงด้วยเช่นกัน และยังส่งผลให้สัตว์เลื้อยคลานชนิดพันธุ์ที่ออกลูกเป็นไข่ อาจมีสัดส่วนตัวผู้และตัวเมียที่ผันแปรไป โดยเฉพาะกรณีที่มีอุณหภูมิเป็นตัวกำหนดเพศ เช่น เพศของลูกจระเข้จะถูกกำหนดโดย อุณหภูมิขณะฟักไข่ ไข่ที่เจริญเติบโตในสภาพอากาศอบอุ่นจะเป็นเพศผู้ขนาดใหญ่ ส่วนไข่ที่ฟักในอุณหภูมิต่ำเย็นกว่าจะเป็นเพศเมียที่มีขนาดเล็กกว่า

2.5 อุณหภูมิสุดขีด วงจรชีวิตเปลี่ยน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชนา ชวนิชย์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์ และรองกรรมการผู้อำนวยการ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักวิทยาศาสตร์หญิง ไทยคนแรกผู้ศึกษาวิจัยทางทะเลที่ขั้วโลกใต้ เล่าว่าที่ผ่านมาทีมงานวิจัยที่ระบุว่าโลกของเรามีอุณหภูมิ ขยับขึ้น 1 องศาเซลเซียส ส่งผลให้น้ำในมหาสมุทรมีอุณหภูมิสูงขึ้นอย่างช้าๆ โดยช่วงปี 2558-2559 เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว ทำลายปะการังน้ำตื้นถึง 2 ใน 3 ของแนวปะการังเกรทแบร์ริเออร์รีฟ ประเทศออสเตรเลีย ที่ยาวถึง 2,300 กิโลเมตร นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์ยังพบว่าปะการังแถบทะเล จีนใต้ในหลายจุดกำลังประสบชะตากรรมเดียวกันและกว่าที่ระบบนิเวศในจุดที่สูญเสียไปจะกลับคืนมาได้ อาจต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวหลายสิบปี ขึ้นอยู่กับชนิดของปะการัง เฉพาะเดือนมีนาคม 2560 มีปะการัง และสัตว์น้ำในทะเลตายไปราว 40 เปอร์เซ็นต์ อุณหภูมิน้ำในมหาสมุทรสูงกว่าระดับปกติ 2 องศาเซลเซียส ทำให้มีข้อกังวลว่าความผิดปกติของสภาพอากาศเช่นนี้อาจเกิดขึ้นทุกๆ 2 ปีหรือทุกปี จนกระทั่งแนวปะการังตายไปจนหมด “เมื่อไม่มีแนวปะการัง สัตว์ทะเลที่อาศัยหรือหากินตามแนวปะการังก็จะได้รับผล กระทบและลดจำนวนลงตามไปด้วย” อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเลจุฬาฯ ระบุการ ศึกษาวิจัยผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนต่อระบบนิเวศทางทะเลที่ขั้วโลกใต้ของ รศ.ดร.สุชนา ในช่วง 13 ปีที่ผ่านมา พบว่า ทางฝั่งตะวันตกของทวีปแอนตาร์กติกา น้ำแข็งละลายมากกว่าปกติอย่างต่อเนื่อง อุณหภูมิที่สูงขึ้นทำให้ “พายุอิ” เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง จากเดิมที่พบในตัวปลา ปัจจุบันสามารถ พบได้ทั้งในกระเพาะลำไส้ของปลาและภายนอกตัวปลามากขึ้นกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พื้นที่บริเวณนี้กำลังเผชิญความเสี่ยงที่จะมีเชื้อโรคเพิ่มขึ้นและเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน อุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้นและน้ำแข็งในทวีปแอนตาร์กติกา ทางฝั่งตะวันตกที่ละลายมากขึ้น ยังมีผลกระทบ ต่อประชากรเพนกวิน ทำให้อัตราการรอดชีวิตของลูกเพนกวินลดลงกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ทวีปแอนตาร์กติกาทางฝั่งตะวันออก กลับมีน้ำแข็งมากขึ้นหรือมีอากาศหนาวเย็นขึ้นจนทำให้สัตว์ทะเลหลายชนิด ปรับตัวไม่ทันและได้รับผลกระทบเช่นกัน ในกรณีนี้ยังพบว่า บางปีเมื่อถึงช่วงฤดูหนาว บางพื้นที่มี อากาศหนาวกว่าปกติ จนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิดปรับตัวหรืออพยพไม่ทัน กรณีนี้เห็นได้จากภาพ สุนัขจิ้งจอกยืนแข็งตาย ท่ามกลางสภาพอากาศที่หนาวสุดขีด

“อากาศหนาวมาเร็วจนพวกมันหนีน้ำที่ เปลี่ยนเป็นน้ำแข็งไม่ทัน ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายได้จากบริเวณแม่น้ำแห่งหนึ่งทางตอนใต้ ประเทศนอร์เวย์ เมื่อปี 2555 และกลายเป็นภาพที่ได้รับความสนใจจากทั่วโลก” สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวต่อผลกระทบที่จะกลายเป็นปัญหาลูกโซ่ต่อไปในอนาคต ดังเห็นได้จากกรณี ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) และสถาบันวิจัยผลกระทบด้านภูมิอากาศ พ็อตสดัม (Potsdam Institute for Climate Impact Research: PIK) จากเยอรมนี ออกมาเผยแพร่ รายงานการคาดการณ์ว่า ความร้อนที่เพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่อาจส่งผลให้ ในช่วงปี 2573 เอเชียและ แอฟริกาจะเป็นภูมิภาคที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ เช่นเดียวกับที่นักวิจัยจาก ยุโรปและอเมริกาเหนือที่มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสาร *Science* ประจำเดือนธันวาคม 2559 เผยว่า อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้แหล่งอาศัยของผึ้งบัมเบิลบี (Bumble Bee) ลดลง ซึ่งโดยปกติแล้วผึ้ง ผีเสื้อ และสัตว์หลายชนิด จะตอบสนองต่อสภาพภูมิอากาศที่ร้อนขึ้นด้วยการอพยพไปทางขั้วโลกเหนือหรือไป ยังเขตที่มีภูมิประเทศอยู่ในที่สูง แต่การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตผึ้งบัมเบิลบี 67 สายพันธุ์ ซึ่งมี การบันทึกข้อมูลไว้กว่า 420,000 ชิ้น ระหว่างปี 2444-2553 พบว่า ผึ้งบัมเบิลบีตอบสนองต่อสภาพ อากาศที่ร้อนขึ้นด้วยการอพยพออกจากพื้นที่ตอนใต้จากแหล่งที่อยู่อาศัยของพวกมันในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ แต่ขณะเดียวกันกลับไม่ยอมย้ายถิ่นขึ้นไปทางเหนือ เพราะไม่สามารถผลิตประชากรรุ่นใหม่ขึ้น ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอในช่วงระหว่างการย้ายถิ่น อันเนื่องมาจากแหล่งที่อยู่อาศัยของพวกมันมีพื้นที่ ลดลง

งานวิจัยชิ้นนี้บอกอีกว่า ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประชากรบัมเบิลบีเป็นวงกว้างและรุนแรงกว่าที่ เคยเกิดจากยาฆ่าแมลง หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของมนุษย์ที่เคยเป็นมาในอดีต ผึ้งชนิดนี้ มีความ สำคัญต่อการผสมเกสรพืชชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพืชที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ รวมไปถึงพืชและดอก ไม้ป่า โดยการผสมเกสรด้วยแมลงนั้นถือเป็นกุญแจสำคัญของการผลิตอาหาร และ เครื่องดื่มราว 1 ใน 3 ที่มนุษย์บริโภค

เมื่อหันกลับมาสำรวจสถานการณ์ในประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2560 สำนักอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ออกมาระบุว่า จากการสำรวจประชากรนกในป่าชายเลน รวม 90 ชนิด พบว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา จำนวนนก ลดลงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ จากสาเหตุหลักคือ พื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนก ถูกบกรวน ทข.ยังระบุด้วยว่า ผลพวงจากสภาวะโลกร้อนทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และส่งผลให้พรรณ พืชและสัตว์น้ำซึ่งเป็นแหล่งอาหารของนกป่าชายเลนนานาชนิดหายไป รวมถึงพื้นที่ป่าชายเลนที่เป็น แหล่งอาศัย และ แหล่งอาหารของนกถูกเปลี่ยนสภาพเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์เป็นโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงการบุกรุก ป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตรกรรม การประมง นากุ้ง นาเกลือ

2.6 “เขาใหญ่” ในวันที่ถูกรุกราน

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับโลก สะท้อนมาสู่สภาพใกล้ตัวอย่างอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งกำลังเผชิญกับสภาพปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน **อนุตตรา ณ ถลาง** ผู้ช่วยวิจัยอาวุโส ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เล่าว่า จากการติดตามศึกษาพฤติกรรมสัตว์บริเวณมอสิงโต ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพืชและสัตว์ โดยเฉพาะเรื่อง การกระจายเมล็ดพันธุ์พืชโดยสัตว์ป่า พบความเชื่อมโยงในระบบนิเวศที่น่าสนใจ นั่นคือ โดยปกติแล้ว สิ่งมีชีวิตที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นลำดับแรกก็คือ พืช ตามมาด้วยแมลง ก่อนจะกระทบต่อระบบนิเวศและห่วงโซ่อาหารในลำดับถัดไป จนกระทั่งส่งผลไปถึงสัตว์ที่ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เมื่อพบว่าแหล่งอาหารเปลี่ยนไป “สิ่งที่เห็นชัดจากพฤติกรรมสัตว์ป่า เมื่อรู้ว่าแหล่งอาหารของตัวเองเริ่มขาดแคลนก็คือ สัตว์จำนวนหนึ่งเริ่มไม่กลัวคน และเห็นว่าคนคือทางออกของการหาอาหาร และสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการสัมผัสหรือใกล้ชิดคนก็คือ ความเสี่ยงที่สัตว์จะติดโรคจากคน “ก่อนหน้านี้มีรายงานว่ามีหมูป่าฝูงหนึ่งมาค้ำยขยะบางจุดของ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แต่แล้วก็เริ่มหายไปจากเขาใหญ่ โดย นักวิจัยคาดว่า หมูป่ากลุ่มนี้อาจจะติดเชื้อหิวเวาตกโรคจนตายหมด “ข้อน่ากังวลอีกเรื่องหนึ่งคือ แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ ถูกหั่นออกเป็นส่วนๆ สภาพผืนป่าที่ถูกเขตเมืองแบ่งออกจากกัน กลายเป็นอาณาเขตที่เล็กลง จนเป็นอุปสรรคต่อการออกหากิน ซึ่งถือเป็นอันตรายต่อลักษณะทางพันธุกรรม เพราะเสี่ยงในการผสมพันธุ์สัตว์ที่มาจากพ่อแม่สายเลือดเดียวกันหรือเป็นเครือญาติกัน ส่งผลให้สัตว์รุ่นลูกอ่อนแอลง ขาดภูมิคุ้มกันต้านเชื้อโรคและด้อยสมรรถภาพในการสืบพันธุ์” นักวิจัย สวทช. กล่าว

ก่อนจะเหลือเพียงความทรงจำ

ในรอบ 500 ปีที่ผ่านมา มีการบันทึกเรื่องราวของสัตว์ที่สูญพันธุ์ไปแล้วมากมายเป็นเรื่งน่าเสียดายที่คนรุ่นปัจจุบันไม่เคยได้เห็น “เพนกวินยักษ์” ที่มีความสูงเกือบ 1 เมตร เคยพบมากในแถบหมู่เกาะนอกชายฝั่งของแคนาดา กรีนแลนด์ ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ ไอร์แลนด์ และอังกฤษ เพราะมันถูกระบุว่า สูญพันธุ์แล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2387 หรือเมื่อ 173 ปีก่อน ไม่เคยได้เห็น “วัวทะเลสเตลเลอร์” (Steller’s sea cow) ที่มีลักษณะเหมือนพะยูนสายพันธุ์ปัจจุบัน แต่มีความยาวเต็มที่ได้ถึง 8 เมตร น้ำหนักมากถึง 3 ตัน อาศัยในเขตอาร์กติกและช่องแคบเบริง เพราะถูกฆ่าไปเป็นจำนวนมาก สูญพันธุ์ไปเมื่อปี พ.ศ. 2311 ไม่เคยได้เห็น “ม้าลายควากกา” (Quagga) ที่เคยอาศัยอยู่ในแอฟริกาใต้ สูญพันธุ์ไปแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2421 ไม่เคยเห็น “เสือดาวแซนซิบาร์” (Zanzibar leopard) แห่งผืนป่าบนเกาะแซนซิบาร์ของประเทศแทนซาเนีย ในมหาสมุทรอินเดีย มันถูกระบุว่าสูญพันธุ์ไปจากโลก เมื่อปี พ.ศ. 2533 หรือ 27 ปีที่ผ่านมา

เรื่องในในประเทศไทย “เนื้อสมัน” หรือ “สมัน” กวางที่ได้ชื่อว่ามีเขาสวยที่สุดในโลก เขาของตัวผู้จะมีกิ่งก้านมาก ดูเหมือนส้ม หรือตะกร้าหงาย ทำให้ถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “กวางเขาส้ม” เป็นกวางที่พบเฉพาะในประเทศไทย บริเวณ ที่ราบลุ่มภาคกลาง แถบทุ่งรังสิต ทุ่งพญาไท พระโขนง ลำโพง บางปู บางป่อ หลังป้อมพระจุลฯ มหาชัย สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ชุมชน กลายเป็นที่อยู่อาศัยของ สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่ามนุษย์ ไม่เหลือพื้นที่ป่า อีกต่อไปสมัน ถูกบันทึกไว้ว่า สูญพันธุ์ไปแล้วเมื่อปี

พ.ศ. 2481 หรือเมื่อ 79 ปีก่อน หรือไม่เกินไปกว่า 1 ชั่วโมงคน ที่คนรุ่นลูกรุ่นหลานอาจ ตั้งคำถามว่า
สมันคืออะไร

ภาพที่ 2.6 เนื้อสมัน หรือ สมัน กวางที่เขาสวยที่สุดในโลก เคยพบมากในพื้นที่ภาคกลางของไทย สูญพันธุ์
ไปเพราะถูกล่าและการรุกรานถิ่นอาศัย เมื่อปี พ.ศ. 2481 หรือเมื่อ 79 ปีก่อน (ภาพ drawing โดย ธเนศ
น์ นุ่นมัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ข้อมูลทางศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบศิลป์ (The Art Elements) องค์ประกอบศิลป์ มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เข้าใจในความงามของ ทัศนศิลป์ จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในองค์ประกอบของสุนทรียภาพ

ทัศนธาตุ ประกอบด้วยส่วนสำคัญพื้นฐานของการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์นั้นคือ ส่วนประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงานทางจิตรกรรม (Painting) ประติมากรรม (Sculpture) ทัศนธาตุ ประกอบด้วยส่วนสำคัญพื้นฐาน ดังต่อไปนี้คือ

จุด (Dot) จุด จัดเป็นธาตุเบื้องต้นซึ่งเล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมาก เพราะจุดเป็นปฐมทัศนธาตุที่ก่อให้เกิดส่วน ประกอบของทัศนธาตุที่สำคัญต่างๆ เช่น เส้น รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว ประโยชน์ของจุด

1. เราสามารถใช้จุดเพื่อกำหนดตำแหน่ง
2. จุดของสีที่อยู่ใกล้กันสามารถให้ผลในการผสมสี
3. จุดสามารถเป็นเครื่องหมายได้
  - 3.1 จุดในท้ายประโยคของภาษาอังกฤษ หมายถึง การสิ้นสุดของประโยค (Full stop)
  - 3.2 จุดที่เรียงกันห่างเป็นระยะเท่าๆกัน เรียกว่าเส้นปะ หมายถึงการต่อเนื่อง

เส้น (Line) เส้น คือ สิ่งที่มีความยาว มีมิติเดียว เส้นเกิดจากการเรียงกันของจุดจำนวนมาก อย่างมีระเบียบ และมีทิศทาง เส้นทำให้เกิดรูปร่าง เนื้อที่ ขนาด น้ำหนัก พื้นผิว ความรู้สึกที่เกิดจากทิศทางของเส้น

เส้นนอน (Horizontal Line) ให้ความรู้สึกสงบ เจริญ สุขภาพ กว้าง และพักผ่อน
 เส้นตั้ง (Vertical Line) ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สูงสง่า และนำศรัทธา
 เส้นเอียง (Diagonal Line) ให้ความรู้สึกไม่สมบูรณ์ ไม่มั่นคง และเคลื่อนไหว

ประเภทของเส้น (Type of Line) เส้นแบ่งออกตามลักษณะการใช้เส้นในงานทัศนศิลป์ได้ 3 ประเภทคือ

เส้นเขียนแบบ (The Mechanical Line)
 เส้นคล่องตัวอิสระ (Spontaneous Line)
 เส้นทักษะทางศิลปะ (The Virtues Line)

รูปร่าง (Shape) รูปร่าง (Shape) คือเส้นรอบนอก (Outline) ของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเกิดจากการประกอบกันของเส้นเป็นภาพ 2 มิติ มีแต่ความกว้างและความยาว จากการ ประกอบกันของเส้นเป็นภาพ 2 มิติ มีแต่ความกว้างและความยาว ประเภทของรูปร่าง แบ่งออก เป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปร่างที่เกิดจากการเลียนแบบธรรมชาติ (Natural Shape) หมายถึง รูปร่างที่ลอกเลียนแบบ (Imitate) เส้นรอบนอกของวัตถุรอบตัว สัตว์ พืช หรือมนุษย์
2. รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น (Invented Shape)
  - 2.1 รูปร่างนามธรรม (Abstract Shape)
  - 2.2 รูปร่างที่ไม่มีเนื้อหา (Invented Shape)
    - 2.2.1 รูปร่างเรขาคณิต (Geometric Shape)
    - 2.2.2 รูปร่างอิสระ (Free Shape)

รูปทรง (Form) จัดเป็นทัศนธาตุที่สำคัญและมีความเกี่ยวพัน อย่างใกล้ชิดกับรูปร่าง ศิลปินแทบทุกคนใช้รูปทรงเป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพราะสามารถสื่อความหมายและแสดงออกได้ตรงตามความต้องการของ ศิลปินได้ไม่ยากนัก ศิลปินสาขาประติมากรรมใช้ รูปทรงเป็นสื่อในการแสดงออกมากที่สุด

รูปทรง (Form) คือโครงสร้างที่ปรากฏแก่สายตาในลักษณะ 3 มิติ ที่รวมทั้งรูปร่างนอกและรูปร่างใน เนื้อที่และมีปริมาตร ประเภทของรูปทรง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปทรงที่เกิดขึ้นจากการลอกเลียนแบบธรรมชาติ (Natural Form) หมายถึง รูปทรง ที่ได้ มาจากการลอกเลียนแบบ ให้เหมือนจริงกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและธรรมชาติ ซึ่งดูและเข้าใจได้ทันทีว่าคืออะไร เป็นผลจากความงามในธรรมชาติเป็น สิ่งลึกลับ ซึ่งเป็นแนวความคิดของการสร้างงานศิลปะแนวสัจจะนิยม (Realism)
2. รูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้น (Invented Form)
  - 2.1 รูปทรงนามธรรม (Abstract Form)
  - 2.2 รูปทรงที่ไม่มีเนื้อหา (Non-Objective Form)
    - 2.2.1 รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form)
    - 2.2.2 รูปทรงอิสระ (Free Form)

น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Value) เมื่อวัตถุชิ้นหนึ่งโดนแสงกระทบจะเกิด บริเวณที่เป็นแสง (Light) และบริเวณที่เป็นเงา (Shadow) สรุปได้ว่า เมื่อแสงตกกระทบ กับวัตถุจะเกิดลักษณะความเป็นรูปทรง 3 มิติขึ้นได้ ต้องประกอบด้วย

1. บริเวณแสงจัด (Highlight)
2. บริเวณแสง (Light)
3. บริเวณเงา (Shadow)
4. บริเวณเงารวม (Core of Shadow)
5. บริเวณแสงสะท้อน (Reflected Light)
6. บริเวณเงาตกกระทบ (Cast Shadow)

ที่ว่าง (Space) คือบริเวณว่างไม่มีขอบเขต ไม่สามารถจำกัดรูปทรงได้ หรือบริเวณ ว่างที่เป็นรูปทรงภายใน ของเขตของมวล ที่ว่างมีทั้ง 2 มิติ คือเป็นพื้นผิวที่แสดง ความกว้าง และความยาวและที่ว่าง 3 มิติ คือเป็นพื้นผิวที่มี ความกว้าง ความยาว และความหนา หรือความลึก หรือระยะห่างจากมวลหนึ่งกับอีกมวลหนึ่ง เพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ขอสมมุติสถานการณ์ดังนี้ เมื่อก้าวถึงที่ ว่าง (Space) ให้นึกถึงอวกาศที่กว้างใหญ่ไพศาลและว่างเปล่าไม่มีอะไรเลย ไม่สามารถจำกัดรูปทรง แต่เมื่อมียานอวกาศลำหนึ่งปรากฏตัวขึ้นนั่นคือ บริเวณว่าง (Space) นั้น ถูกแทนที่ด้วยวัตถุชิ้นหนึ่ง

ประเภทของที่ว่าง (Type of Space) ตามลักษณะที่ปรากฏให้เห็นได้ 2 ประเภท คือ

1. ที่ว่าง 3 มิติ (Three Dimensional Space) หมายถึง ที่เกิดขึ้นจริงทางกายภาพ (physical) มีความกว้าง ความยาว ความหนา หรือความลึก ที่สัมผัสได้จริง ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่มีปริมาตร เช่น ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม

2. ที่ว่าง 2 มิติ (Two Dimensional Space) หมายถึง ที่ว่างที่เกิดขึ้นจริงทางกายภาพ (physical) มีความกว้างและความยาวที่สัมผัสได้จริง ได้แก่ แผ่นภาพ ผ้าใบ กระดาษหรือที่ว่างระหว่างรูปทรงในงานจิตรกรรมที่มีได้แสดงความ ลึก แต่สำหรับในงานจิตรกรรมที่สร้างที่ว่างลวง (Illusion) ที่เห็นเป็นความลึกได้เพียงการมองเห็นเท่านั้น ไม่สามารถสัมผัสจริงๆเป็นที่ว่างลวงตา (Pictorial Space) ซึ่งอาจทำได้โดยเขียนภาพที่ใช้หลักทัศนียภาพหรือการซ้อนกันของระนาบ การสร้างบรรยากาศใกล้ไกล

สี (Color) สีเป็นทัศนธาตุ (Visual element) หนึ่งที่สำคัญซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของ มนุษย์เป็นอย่างมาก สีสามารถเสริม สร้างและเปลี่ยนแปลงอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ได้ อย่างรวดเร็วทั้งนี้เพราะว่าสีมีผลเกี่ยวข้องกับทัศนธาตุทุกอย่างที่ ประกอบเป็นภาพก่อให้เกิด อธิพิพจน์เหนือจิตใจและก่อให้เกิด ความรู้สึกในด้านต่างๆได้ สีทุกสีจึงมีความหมายและมี สัญลักษณ์เฉพาะตัว มาเรีย อีแวนส์ (Helen Marie Evans; 1973:46) ได้อธิบายถึงสัญลักษณ์ของสี (Color Symbolism) ว่า “ สีแต่ละสีจะมีความหมายเป็น ลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งจะให้ความรู้สึกรวมทั้งในด้าน ที่ดีหรือไม่ดีไปตามลักษณะของแต่ละสี ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมของแต่ละแห่งด้วย

ทฤษฎีสี (Theory of Color) สีมี่ลักษณะ 3 มิติ ประกอบด้วย

1. ความเป็นสีแท้ (Hue) หมายถึง สีที่อยู่ในวงจรสีทุกสี ที่ไม่มีสีขาวหรือ สีดำเข้าไป ผสมความเป็นสีแท้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1 แม่สี (Primary Colors) หมายถึง สีที่เป็นพื้นฐานของสีอื่นๆ ซึ่งไม่สามารถสร้างขึ้นจากการผสมของสี ใดๆให้เกิดเป็นแม่สี มีคุณลักษณะของความเป็นสีแท้สูงที่สุด มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน

1.2 สีขั้นที่สอง (Secondary Colors) หมายถึง สีที่เกิดจากการผสมกันที่ละคู่ของแม่สีมี 3 สีคือ สีส้ม = สีแดง+สีเหลือง สีเขียว = สีเหลือง + สีนํ้าเงิน สีม่วง = สีแดง + สีนํ้าเงิน

1.3 สีขั้นที่สาม (Tertiary Colors) หมายถึง สีที่เกิดจากการผสมกันที่ละคู่ของแม่สี สีเขียวเหลือง = สีเหลือง + สีเขียว สีเขียวนํ้าเงิน = สีนํ้าเงิน + สีเขียว สีม่วงนํ้าเงิน = สีนํ้าเงิน + สีม่วง สีม่วงแดง = สีแดง + สีม่วง สีส้มแดง = สีแดง + สีส้ม สีส้มเหลือง = สีเหลือง + สีส้ม

จิตวิทยาของสี (Psychology of Colors) หมายถึงคุณสมบัติภายในที่มี ต่อความรู้สึกของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีปฏิกิริยาต่อสีในความรู้สึกที่คล้ายๆกัน เช่น วรรณะร้อน ให้ความรู้สึกก้าวร้าว ไม่หยุดนิ่ง แต่วรรณะเย็นให้ความรู้สึกสงบพักผ่อนเป็นต้น จากการทดลองพบว่ามนุษย์ชอบสีอยู่ 6 สี คือ เหลือง แดง น้ำเงิน ม่วง เขียว ส้ม ผู้หญิงชื่นชอบสีแดง ในขณะที่ผู้ชาย กับชอบสีน้ำเงิน และผู้หญิงอ่อนไหวต่อสีมากกว่าผู้ชาย จากการทดลองถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สีกับพื้นที่พบว่าสีที่มีพื้นที่เล็กมักชอบ ใช้สีสด แต่สำหรับพื้นที่ใหญ่มักชอบให้เป็นสีคล้ำหรือสีจาง

ลักษณะและสัญลักษณ์ของสี (Characteristics and Symbolism of Colors) เป็นความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อ การได้เห็นสีต่างๆเช่น

1. สีเหลือง (Yellow) ในจำนวนทั้งหมด สีเหลืองเป็นสีที่สว่างที่สุด ทำให้เกิดความรู้สึกในด้านสดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวา บริสุทธิ์ อบอุ่น เบิกบาน สดใส สุกสว่าง เขียนเพื่อเน้นให้เห็นแสงสว่าง และความรุ่งโรจน์ส่วนในทางตรงข้าม สีเหลืองปนเขียวหรือเหลืองคล้ำ และก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ หดหู่ ไม่ชื่นบาน ขลาดกลัว หน่าย

2. สีแดง (Red) รู้สึกเกี่ยวข้องกับโลหะ การต่อสู้ อันตราย ความกล้าหาญ ตื่นเต้น น่ากลัว เครื่องเคียด เร่ง ร้อน การแพร่พันธุ์และความรู้สึกเกี่ยวกับเพศ ในทางตรงกันข้ามสีแดงให้ความรู้สึกถึงความชั่ว อันตราย อคติ ความ เกลียดชัง อารมณ์เสียก็ได้ สีแดงเป็นสีที่นิยมใช้กันมากที่สุดโดยเฉพาะในผู้หญิง

3. สีน้ำเงิน (Blue) เป็นสีที่ให้ความรู้สึกเย็น สุขุม เยียบสงบ มีน้ำใจ มีเกียรติ หนักแน่น ปราดเปรื่อง ท้องฟ้า เลื่อมใส น่านับถือ ว่างเว ในทางตรงกันข้ามจะให้ความรู้สึกหดหู่ เย็นตา สิ้นหวัง หมดอาลัย ให้ความรู้สึกถดถอยไปเบื้อง

4. สีส้ม (Orange) ให้ความรู้สึกร่าเริง สนุกสนาน กระตุ้นพลัง อบอุ่น สะดุดตา

5. สีชมพู (Pink) ให้ความรู้สึก บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ร่าเริงเบิกบาน

6. สีเขียว (Green) ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย สดชื่น สบายตา กระชุ่มกระชวย สันติ มุ่งหวัง บริสุทธิ์ เฟื่องฟู ในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึกริษยา น่าสะพรึงกลัว หรือขาดประสบการณ์ แต่โดยรวมแล้วให้ความรู้สึกเช่นเดียวกับ สีน้ำเงิน

7. สีม่วง (Violet) ให้ความรู้สึกเป็นสีเย็น สงบ สันโดษ เหมือนสีน้ำเงิน สีม่วงให้ความรู้สึกโอ้อ่า ภูมิฐาน มี ม่วงคล้ำ ให้ความรู้สึกหดหู่ อ่อนเพลีย เศร้า เจ็บเหงา โรยราแสดงถึงความมีโรคภัย อยากรก็ตามสีม่วงให้ความสงบและสง่างาม

8. สีน้ำตาล (Brown) ให้ความรู้สึกทรุดโทรม เก่าแก่ หนักแน่น อดีต

9. สีขาว (White) เป็นสีสว่าง เบาท้องให้ความรู้สึกถึงการมองในแง่ดีความบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา พรหมจรรย์ จริใจ ใหม่ แสงสว่าง ชัยชนะ ร่าเริง ความซื่อสัตย์ ในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึกจืดชืด ว่างเปล่า

10. สีดำ (Black) ให้ความรู้สึกทึบ หนักแน่น ขิงขัง ซึมเซา ความกลัว สงบ ความกักขะ ปิศาจ ความเศร้า โศก ความตาย ความลึกลับ ความมืด ความชั่วช้า หดหู่ แห้งแล้ง ในทางตรงกันข้ามให้ความรู้สึก ถึงการแสดงคุณค่า หรือฉากหลังสีดำเป็นสีที่ช่วยให้เห็นสีอื่นๆเด่นชัดขึ้น 11. สีเทา (Middlegrey) ให้ความรู้สึกเก่าแก่ มีอายุ เศร้า เจ็บขม อ่อนโยน เป็นสีที่นิยมใช้มากกว่า สีขาว หรือสีดำ เนื่องจากมี

ลักษณะของสีขาและสีดำรวมกัน ซึ่งแสดงความสมบูรณ์ สีเทาเป็น สัญลักษณ์ของความสงบ และ ความนอบน้อมถ่อมตัว

พื้นผิว (Texture) พื้นผิว (Texture) ของวัสดุที่ใช้ในงานศิลปะ มีความสำคัญ ต่อความงามในด้านสุนทรียภาพ ลักษณะของพื้น ผิว คือ ลักษณะช่องบริเวณ พื้นผิวของสิ่งต่างๆ ที่สามารถจับต้องหรือมองเห็นแล้ว มีความรู้สึกกว่า เรียบ หยาบ ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นต้น ลักษณะพื้นผิว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ลักษณะพื้นผิวที่สัมผัสจับต้องได้จริง (Actual Texture)
2. ลักษณะพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น (Simulated Texture)

การจัดองค์ประกอบศิลป์ (The Organization of the Art Elements) คือการนำองค์ประกอบของศิลป์มาจัดประกอบเข้าด้วยกันด้วยความพอดี เหมาะสม ทำให้งาน ศิลปกรรมชิ้นนั้นเกิดความสวยงาม ความไพเราะและมีคุณค่า การจัดองค์ประกอบของศิลป์ทางทัศนศิลป์ (Visual Arts) คือ การนำเอาทัศนธาตุ (Visual Elements) อัน ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ บริเวณว่าง สี และพื้นผิว มาจัดประกอบเข้าด้วยกัน จนเกิดความพอดี เหมาะสม ทำให้งานศิลปกรรมชิ้นนั้นมีคุณค่าอย่างสูงสุด การจัดองค์ประกอบของศิลป์ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

ความสมดุล (Balance) หมายถึง การที่น้ำหนัก ของวัตถุชิ้นไปรวมกัน ที่จุดหนึ่ง ที่เรียกว่า จุดศูนย์ถ่วง (Gravity) โดยเกิดจากความเท่าเทียมกันของซ้ายและขวาทั้งที่เป็นจริง และรู้สึกช่วยให้ ผลงานมีความมั่นคง สง่า และมี เส้นที่

จุดเด่น (Dominance) จุดเด่น (Dominance) งานศิลปะทุกชิ้นจะต้องปรากฏจุดเด่น ที่ต้องการเน้นชัดเจน ถ้าเราจะสังเกตการ แสดงบนเวทีจะเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี ไฟส่องไปยังจุดเด่นบนเวที มิฉะนั้นจะไม่ทราบแน่ชัดว่าจุดเด่น ของตัวละครในบทนั้นคือใคร การสร้างจุดเด่นนั้น อาจสร้างโดยสร้างความแตกต่าง (Differences) หรือสร้างความตัดกัน (Contrast) ก็ได้ ในกรณีนี้ในขณะที่บริเวณส่วนใหญ่มืดแล้วมีความสว่างของไฟที่ส่องไปเป็นส่วนตัดกัน จึงทำให้เกิดความเด่นขึ้น

จังหวะ (Rhythm) จังหวะ (Rhythm) หมายถึง รูปแบบของความเคลื่อนไหว (Pattern of Movement) ซึ่งเกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติ และเกิดขึ้นจากการกำหนดหรือสร้างสรรค์ของศิลปิน อาจเป็นจังหวะที่ซ้ำๆกัน แตกต่างกัน สลับกันอย่างสม่ำเสมอหรือถี่-ห่างต่างกัน เร็วบ้าง ช้าบ้าง ตามความต้องการของผู้จัดหรือประเภทของงานนั้นๆ

สัดส่วน (Proportion) มีความเกี่ยวพันกับขนาด(Size)เป็นสัมพันธภาพระหว่าง ส่วนต่างๆต่อ ส่วนรวมหรือ ความสัมพันธ์ของส่วนหนึ่งกับอีกหนึ่งในงานทัศนศิลป์ต่างๆ ต่อส่วนรวมหรือความสัมพันธ์ของส่วนหนึ่งกับอีกหนึ่งใน งานทัศนศิลป์ สัดส่วน เป็นเรโซ (Ratio) ของแต่ละส่วนของงานศิลปะที่จะต้อง ได้ส่วนสัมพันธ์กับส่วนสัดส่วน หรือเรโซจึง หมายถึง การจัดขนาดและที่ว่างของงานศิลปะให้ได้สัดส่วนสัมพันธ์กัน

ทิศทาง (Direction) ในการออกแบบเพื่อกิจกรรมต่างๆทางศิลปกรรมทั้งจิตรศิลป์และ ประยุกต์ศิลป์ เมื่อพิจารณาในชั้นงาน ผู้ดูงานศิลปกรรมจะเกิดความรู้สึก ซึ่งได้จากงานชิ้นนั้น คือ“การ เคลื่อนไหวของสายตาเป็นไปอย่างสะดวกไม่ติดขัด แสดงว่าการจัด ทิศนธาตุ ต่างๆในงาน ชิ้นนั้นมีทิศทาง การเคลื่อนไหวที่สวยงามน่าชมจะเห็นว่าการจัด ทิศทางของทัศนธาตุ ต่างๆมีความสำคัญที่จะช่วยเสริม สร้างให้งานศิลปกรรมชิ้นนั้น มีความสวยงามและมีคุณค่ามาก ยิ่งขึ้น

ความกลมกลืน (Harmony) ความกลมกลืน หมายถึง ท่วงทำนองมีความประสานกลมกลืนกัน เสียงจากเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ มีความประสานกลมกลืน เช่นกันในทางทัศนศิลป์ ความประสาน กลมกลืนกันของทัศนธาตุ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ทำให้งานศิลปกรรมชิ้นนั้น สวยงามมีคุณค่ายิ่ง ขึ้น

ความตัดกัน (Contrast) คือความขัดแย้ง ความไม่ตกลงกัน ขาดความ ประสานกัน เพราะนั้น ความตัดกันจึงเป็นส่วนหนึ่งของความประสานกัน ประเภทของความตัดกันทาง ทัศนศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความตัดกันด้วยส่วนประกอบของทัศนธาตุได้แก่ความตัดกันของเส้น รูปร่าง รูปทรง แสง-เงา ที่ว่าง สี และพื้นผิว
2. ความตัดกันหรือขัดแย้งกันตามธรรมชาติ ได้แก่ ความตัดกันซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติในคน พืช สัตว์ เป็นต้น เช่นความตัดกันของสีของดอกไม้ สร้างความเด่นและความสวยงาม ให้เกิดแก่ต้นไม้ชนิดได้

เอกภาพ (Unity) เป็นคำนาม หมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสามัคคี เอกภาพ ความกลมกลืน ในงานศิลปกรรมก็เช่นกัน งานศิลปะที่มีความเป็นเอกภาพ สามารถแสดง ออกถึงสิ่งที่ ต้องการแสดงออกได้อย่างตรงไป ตรงมา ถือว่าเป็นงานศิลปะที่ดียิ่ง ความมีเอกภาพ ในงานศิลปกรรม ถือว่ามีความสำคัญที่สุด ทำให้เกิดคุณค่าทาง สุนทรียภาพซึ่ง เป็นเป้าหมาย ที่ต้องการของศิลปินผู้สร้าง งาน การจัดองค์ประกอบในงานศิลปะของผู้วิจันั้น มีการใช้เรื่องทัศนธาตุ ประกอบด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา บริเวณที่ว่าง สี และพื้นผิว และมีการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยหลัก เกณฑ์ดังนี้ ความ สมดุล จุดเด่น จังหวะ สัดส่วน ทิศทาง ความกลมกลืนและความตัดกัน และเอกภาพ เพราะในงานศิลปะส่วนประกอบ เหล่านี้มีความสำคัญมาก จะทำให้งานออกมามีคุณภาพและได้อารมณ์ ตามความรู้สึกที่ต้องการ

2.8 ลัทธิที่มีอิทธิพลต่องานศิลปะนิพนธ์ของผู้วิจัย

2.8.1 ศิลปะประชานิยม Pop Art

กลางคริสต์ทศวรรษ 1950-ปลาย 1960

พ็อป อาร์ต เป็นศิลปะที่เฉลิมฉลองวัฒนธรรมพ็อป (พ็อปพุลาร์ คัลเจอร์) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมระดับมหาชนที่ถูกจัดว่าเป็นวัฒนธรรมหรือศิลปะระดับล่างโดยมีศิลปะชั้นสูง เป็นขั้วตรงกันข้าม ศิลปะชั้นสูงที่วานี้คือบรรดางานศิลปะที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นของดีมีคุณภาพ แต่ ละชั้นมีความเป็นต้นแบบต้นฉบับ มีเพียงหนึ่งเดียวไม่เหมือนใคร มีคุณค่าเสียจนสถาบันศิลปะหรือ สถาบันระดับรัฐต้องซื้อเก็บสะสมไว้ในพิพิธภัณฑ์ของประเทศชาติ ระหว่างปลาย คริสต์ทศวรรษ 1940-1950 แอ็บสแตรค เอ็กซ์เพรสชันนิสม์ (Abstract Expressionism) กระเสือกกระสนแสวงหา ชื่อเสียง และการยอมรับ จนกระทั่งนักวิจารณ์ยกย่อง พิพิธภัณฑ์ซึ่งงานเพื่อเปิดแสดง แต่ชาวบ้านไม่เข้าใจ ภาพเขียน แอ็บสแตรค เอ็กซ์เพรสชันนิสม์กลายเป็นศิลปะสมัยใหม่ชั้นสูง เป็นสิ่งที่จำกัดอยู่ในชนชั้นสูง หรือชนชั้นกลางที่มีการ ศึกษาดี เป็นของจำเป็นสำหรับคนในวงการศิลปะ ตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมพ็อป ที่เป็นวิถีปฏิบัติและรสนิยมแบบ ตลาด ดาซดิน เป็นวัฒนธรรมแห่งการเสพลินค้าที่ผลิตด้วย ระบบอุตสาหกรรม กรรม มีจำนวนมากๆ ทุกชิ้นผลิออกมา เหมือนกัน คนหมู่มาซื้อมาใช้เหมือนกันไปหมด เทียบไม่ได้กับ งานฝีมือ งานสร้างสรรค์ชั้นสูง พ็อป อาร์ต คือแนวศิลปะที่เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบกับศิลปะลัทธิ แอ็บสแตรค เอ็กซ์เพรสชันนิสม์ ซึ่งเน้นการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก การแสดงความเป็นส่วนตัว มีแนวทางเป็น ของตัวเองและเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ แต่ พ็อป อาร์ต กลับหยิบยืมเอาสิ่งที่มีอยู่แล้วในท้องตลาด เช่น วัสดุสำเร็จรูป มานำเสนออย่างมีชีวิตชีวา งานของ พ็อป อาร์ต มักจะมีอารมณ์ขัน ขี้เล่นและชอบเสียดสี เย้ยหยันต่อศิลปะและชีวิต ต้นตอทางรูปแบบและความคิดสามารถสืบย้อนกลับไปทีกลุ่ม ดาดา ในด้าน ของการใช้สินค้า บริโภค ข้าวของเครื่องใช้ (วัสดุสำเร็จรูป) อารมณ์ขันและการต่อต้านศิลปะชั้นสูง และ แน่นอนว่า นีโอ-ดาดา (Neo-Dada) ก็มีอิทธิพลต่อ พ็อป อาร์ต ด้วยเช่นกัน ต่างกันตรงที่ นีโอ-ดาดา นำเอาผีแปร่ง เขียนภาพ แบบ แอ็บสแตรค เอ็กซ์เพรสชัน นิสม์ เข้ามาผสมด้วยเท่านั้น รูปแบบและเนื้อ หาของ พ็อป อาร์ต ไปกันได้ดีกับวิถีชีวิตอเมริกันในคริสต์ทศวรรษ 1960 ยุคที่บริโภคนิยม สินค้าอุตสาหกรรมและวัฒนธรรมพ็อปกำลังเฟื่องฟูสุดขีด ทุกอย่างกลายเป็นสินค้าสำหรับซื้อขาย บ้านเมืองเต็มไปด้วย สื่อโฆษณา สิ่งพิมพ์ ภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจ เป็นวัฒนธรรมแบบเสพลภาพ และภาพลักษณ์ สำหรับมองดู พ็อป อาร์ต จึงแสดงความเป็นอเมริกันได้อย่างถึงพริกถึงขิง พ็อป อาร์ต คืองานศิลปะของคนเมือง เป็นวัฒนธรรมเมืองโดยแท้ หากลองเปรียบเทียบกับ “เรื่อง” หรือ “หัว เรื่อง” ที่ศิลปินในโบราณชอบนำไปเขียนภาพ ศาสนา ตำนาน และประวัติศาสตร์คงเป็นหัวเรื่องยอดนิยมในอดีต ใน คริสต์คริสต์ศตวรรษที่ 19 และต้น 20 ธรรมชาติและทิวทัศน์คือ แรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่ เรื่องราว เกี่ยวกับคนและวิถี ชีวิตของคนก็เช่นกัน จิตรกรกลุ่ม อิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) เขียนภาพชีวิต คนในเมือง ปिकासโซ (Picasso) และ มาติสส์ (Matisse) ต่างก็ทำเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและคนมา ตลอดชีวิต มีแต่ พ็อป อาร์ต นี้แหละที่มีวัฒนธรรม พ็อปในเมืองและสินค้าข้าวของต่างๆ เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นครั้งแรกที่ศิลปินสนใจ แสดงออกถึงปรัชญาของทุนนิยม บริโภคนิยมอย่างเอาจริงเอาจัง รูป แบบ วิถีคิด และวิถีทำงานของ พ็อป อาร์ต ได้ส่งอิทธิพลต่อศิลปินและกระแสศิลปะในยุคต่อมาเป็นอย่างมาก ศิลปะในลัทธิหลังสมัยใหม่

หรือ ขณะนี้ ก็เติบโตมาจาก พ็อพ อาร์ต นี้เองคงจะเพราะ พ็อพ อาร์ต เล่นกับภาพลักษณ์และมีการนำเอาการ์ตูน ลินค้ำ และสิ่งออกแบบที่คนชอบและคุ้นเคยมาใช้นั่นเอง ทำให้ พ็อพ อาร์ต เป็นที่ชื่นชอบของคนทั่วไป กลายเป็นที่ “ประชานิยม” จริงๆ ไม่ใช่แค่แนวคิดเกี่ยวกับของฮิตเท่านั้น แต่ พ็อพ อาร์ต ได้ทำให้มันเป็นที่ฮิตขึ้นจริงๆ เลยทีเดียว ในความสำเร็จของ พ็อพ อาร์ต ในด้านที่เกี่ยวกับการจัดการกับระดับสูง-ต่ำของศิลปะ อาจมองได้สามทางว่าศิลปินกลุ่มนี้ได้นำ เอาศิลปะวัฒนธรรมจากสองขั้วสูง-ต่ำมาเจอกัน หรืออาจมองได้ว่าพวกเขาได้ทำของต่ำให้สูง นำของระดับล่างมาทำให้เป็น ศิลปะชั้นสูง หรือไม่ก็เป็นการทำให้ของสูงโน้มลงมาแตะดิน เป็นการพยายามทำลาย หอคอยงาช้างที่พวก โมเดิร์นนิสต์ (Modernist, Modernism) สร้างเอาไว้สูงตระหง่าน สูงขึ้นหึ่งเป็นของ เฉพาะกลุ่มแยกออกจากสังคม กลายเป็นอะไรที่เป็น “อุดมคติ” เป็นแบบแผนและแข็งตัวจนเกินไป แต่เอาเข้าจริงๆ การทำลาย หอคอยงาช้างของ โมเดิร์นนิสต์ แล้วประกาศว่าเป็น โปสต์โมเดิร์น จะทำให้ ชาวบ้านเข้าถึงศิลปะมากขึ้นหรือไม่ยังคงเป็นคำถามที่ชวนคิดอยู่จนถึงทุกวันนี้ แม้ว่าโดยแนวคิดรวมๆ ของพ็อพอาร์ตคือการท้าทายความคลาสสิกอันสูงส่งของศิลปะประเพณีที่อยู่ในกรอบระเบียบอันเคร่งครัด และยังทำการล้อเลียนหยอกเย้ากับความเป็นปัจเจกเฉพาะตัว ละเลยความเป็นต้นฉบับที่แปลกใหม่ ไม่เหมือนใครตามแนวทางของศิลปะสมัยใหม่ (โมเดิร์น อาร์ต) แต่เอาเข้าจริงๆ ศิลปินพ็อพแต่ละคน ต่างก็มีรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะ ไม่เหมือนศิลปินอื่นๆ (แต่ไปเหมือนงานพาวนิชย์ ศิลปินที่ตัวเองไปหยิบ ยืมมา) แม้ว่าความเคลื่อนไหวของพ็อพ อาร์ต จะมีความตื่นตัวที่สุดใน ราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 แต่แนวทางของ พ็อพ อาร์ต ยังคงร่วมยุคร่วมสมัยกับสังคมและวงการศิลปะ ในปัจจุบันเป็นอย่างดี เพราะ พวกเรายังอยู่ในสังคมยุควัฒนธรรมพ็อพ หรือตามที่มีเสียงกระหึ่ม ดังว่าเป็นสังคมยุคหลังสมัยใหม่ (โปสต์โมเดิร์น) กันไปแล้ว

2.8.2 ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism)

ความเจริญด้านความคิดทางลัทธิของศิลปะมีส่วนให้อิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์และศิลปศึกษา เป็นอันมาก ดังเช่นลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ของกลุ่มศิลปินสมัยใหม่อีกกลุ่มหนึ่ง ปัจจุบันคำว่า เซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) มี อโพลีแนร์ กรี และนักวิจารณ์มีชื่อชาวฝรั่งเศส เป็นผู้ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1917 ครั้งแรกมี ความมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ตอนหลังความหมายเพี้ยนไป เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขบวนการจิตไร้สำนึกที่เป็นไปอย่างเสรีโดยอัตโนมัติ กลายเป็นชื่อประชดสังคมไป ลัทธิ เซอร์เรียลลิสม์ เจริญงอกงามจากลัทธิ ดาดา (Da Daism) ซึ่งเกิดขึ้นในสวิส เครซริค และแผ่ขยายไป เยอรมัน ฝรั่งเศส และอเมริกา เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ระเบิดขึ้น ศิลปินกลุ่มหนึ่งผู้ซึ่งไม่พอใจในการ สงคราม ที่มีแต่การทำลาย ล้างผลาญกัน จึงรวมพลังกันประท้วงโดยสร้างศิลปะแบบ ดาดา ขึ้น เพื่อต่อต้านการสงคราม ต่อต้านการทำลาย และกฎเกณฑ์ ความงามอันหลอกลวง โดยใช้วิธีหนามยอกเอา หนามบ่ง หรือ เกลือจิ้มเกลือ คือว่าแทนที่จะแสดงออกทางศิลปะให้ เห็นงามกลับแสดงให้เห็นสิ่งที่ น่าเกลียด ตลก หยาบโหลน ทั้งนี้เพื่อเตือนให้มนุษย์ด้วยกันรู้สึกสำนึกในผลร้ายของ สงครามนั้น ศิลปินกลุ่มนี้กล่าวว่า ความรู้สึกของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าท่านรู้สึกอย่างไร จงแสดงออกทันที อย่าสกดกันเอาไว้ เพราะมันจะฝังอยู่ใต้จิตสำนึก และจะเป็นอันตรายต่อตัวท่านเอง จากคำกล่าว ของลัทธินี้ ทำให้ทราบว่ลัทธิ นี้เกี่ยวข้องกับจิตไร้สำนึก ซึ่งเป็นระยะพอดีกับที่นายแพทย์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (1856-1934)

ประกาศทฤษฎีด้าน จิตวิทยาอยู่ในยุโรปพอดี นับว่าซิกมันด์ ฟรอยด์ มีส่วนช่วยให้ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์มีอิทธิพลต่อวงการมาก
ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ มีลักษณะในการแสดงออกทางศิลปะสองด้าน คือ

1. ด้านเรื่องราว

1.1 เป็นเรื่องราวในอดีตที่มีความหมายต่อศิลปิน เช่น ความผิดหวัง ความรัก ความหยิ่งผยอง ความกลัว

1.2 เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนอื่น การแนะนำสั่งสอนในทางลบ คล้ายกับกลุ่มดาว

2. ด้านรูปทรงและวิธีการ

2.1 ศิลปินแสดงออกด้วยสีที่มีความเข้มปานกลาง ให้ความรู้สึกนุ่มนวลบนผิวหน้า ด้วยการเกลี่ยให้ กลมกลืน

2.2 ศิลปินแสดงออกด้วยวัสดุอื่นปนกับวัสดุที่ศิลปินผู้นั้นถนัด เช่น ทราวยปนกับสีน้ำมัน กระดาษสี ปนกับสีน้ำมัน

2.3 ศิลปินพยายามจะซ่อนสิ่งที่ต้องการแสดงออกด้วยเทคนิคของการเขียน เช่น เขียนวัตถุบนกระจกใส หรือเขียนความชัดเจนของสิ่งของคลุมเรื่องที่ต้องการแสดง

2.4 ศิลปินพยายามสร้างสรรค์ แสง เงา และสีขึ้นเอง

ศิลปะแนวเซอร์เรียลลิสม์ มีความหมายว่า เหนือความจริง เพราะศิลปะแนวนี้ถ่ายทอดเรื่องราวเหนือธรรมชาติ ถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในความฝันออกมา ว่ากันว่า **ความฝันนั้นเป็นสิ่งที่จริงแท้เสียยิ่งกว่าความจริง เป็นสุดยอดของความเป็นจริง** เซอร์เรียลลิสม์ได้ วิวัฒนาการมาจากพวกดาดาอิมในเรื่องราวของการมองความจริงอันพิสดาร ศิลปิน มองเห็นว่าโลกความเป็นจริงที่เห็นอยู่เป็นภาพมายาทั้งหมด (แต่กลับเห็นความฝันเป็นเรื่องจริง ออกจะสับสนอย่างไร ไม่รู้) นี่เป็นการเคลื่อนไหวของศิลปะแบบหนึ่ง ที่มีความคิดพ้องตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่ว่า **มนุษย์ ทุกคน อยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตไร้สำนึก** ซึ่งเราฝังความอยากอันมิได้ชัดเงลาเอาไว้ จนเกิดทำให้รู้ สึกว่าความป่าเถื่อนยังมีได้หายไปจากมนุษย์ หากแต่หลบอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ งานเซอร์เรียลลิสม์ มีความสำคัญอยู่ที่ การแสดงออกของจิตไร้สำนึกอย่างอิสระ- ปราศจากการควบคุม ของเหตุผล มีความฝันและอารมณ์ จินตนาการ ค่อนข้างโน้มเอียงไปในทางกามวิสัย หลักการของเซอร์เรียลลิสม์คือ จินตนาการเป็นส่วนสำคัญของการแสดงออก จินตนาการคือจิตไร้สำนึก และจิตไร้สำนึกเป็นภาวะของ ความฝัน ที่มี ขบวนการต่อเนื่องกันซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์งานศิลปะได้ สิ่งที่เราเห็นจากโลกภายนอก ขณะตื่นเป็นเพียงปรากฏการณ์ทางการแทรกแซงความงามของพวกเขาคือความมหัศจรรย์ ความ มหัศจรรย์เพียงอย่างเดียวที่สามารถสร้างศิลปะ ให้สมบูรณ์ได้ และยังให้ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความหมาย ต่อความรู้สึกของมนุษย์

2.8.3 ศิลปะใต้ดิน lowbrow art

ศิลปะใต้ดิน (อังกฤษ: Lowbrow movement หรือ lowbrow art หรือ Lowbrow) คือความเคลื่อนไหว ทางทัศนศิลป์ใต้ดิน (underground visual art) ซึ่งเฟื่องฟูขึ้นในบริเวณลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ในปลายคริสต์ทศวรรษ 1970 โลวโบริว คือ ศิลปะป๊อปอาร์ต ที่มีต้นกำเนิดมาจากคอมมิกร์ใต้ดิน, พังค์ร็อก, hot-rod วัฒนธรรมข้างถนนและวัฒนธรรมอื่นๆ อีกมาก มาย โลวโบริว (lowbrow art) มีชื่อเรียกชื่อว่า ป๊อป เซอ เรียลลิสซึม (pop surrealism) ศิลปะประเภทนี้นั้นเต็มไปด้วยอารมณ์ขัน บ้างก็ร้ายแรงแถมใส ชุกชุน และ ประชด ประชัน ศิลปะโลวโบริว ส่วนมากเป็น รูปวาด และระบายสี แต่อาจมีของเล่น ศิลปะดิจิทัล และ หุ่นปั้นอยู่บ้าง ศิลปินคนแรกๆที่สร้างงาน ศิลปะแนวนี้ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ในวงการlowbrow คือ underground cartoonist ชื่อ Robert Williams และ Gary Panter งานแสดงศิลปะล่าสุดแสดงอยู่ที่แกลอรี่ในนิวยอร์ก และ ลอสแอน เจลิส เช่น Psychedelic Solutions Gallery ใน Greenwich Village LaLuz de Jesus และ 01 gallery ใน Hollywood ความเคลื่อนไหวทางศิลปะนี้ค่อยๆออกเอกจากยุคเริ่มต้น จนมีศิลปินที่นำแนว ความคิดนี้ไปปรับใช้หลายร้อยชีวิต เมื่อจำนวนศิลปินเพิ่มขึ้น งานแสดงผลงานทางศิลปะแนวโลวโบริว ก็มากขึ้นตามไปด้วย Julie Rico และ Bess Cutler Gallery เป็นผู้เผยแพร่ผลงานชิ้นสำคัญและ เผยแพร่ความเคลื่อนไหวทางศิลปะนี้ให้เป็นที่รู้จักในวงการศิลปะ นิตยสาร Juxtapoz โดย Robert Williams ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 1994 และเป็นแกนนำในการเขียน วิจารณ์ หรือ ถกเถียงกันเกี่ยวกับ Lowbrow art ซึ่งช่วยชี้แนวทางและสนับสนุนการเติบโตขึ้นของความเคลื่อนไหวนี้ นักเขียนได้ กล่าวไว้ว่าตอนนี้นี้ลักษณะพิเศษของ Lowbrow art สามารถบ่งเบียดำเนินการของมัน ได้อย่างชัดเจน อเมริกาฝั่งตะวันตก นั้นได้รับอิทธิพลจาก underground commix และ hot rod car-culture มากกว่าที่อื่น เมื่อ lowbrow art ได้กระจายไปทั่วโลก มันได้หลอมรวมวัฒนธรรม ในสถานที่นั้นๆเข้า กับศิลปะแนวนี้ทำให้เกิดเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น ศิลปะชนิดนี้ยังสามารถแบ่งแยกออกเป็นหลากหลายสาขา หรือแม้กระทั่งความเคลื่อนไหวทางศิลปะใหม่ๆ อีกแนวหนึ่งก็เป็นได้ ต้นกำเนิดของคำว่า “Lowbrow” ในบทความเดือน กุมภาพันธ์ 2006 ในฟิวชั่นหนึ่งของนิตยสาร Juxtapoz Robert Williams ได้ประกาศ ว่าเป็นผู้บัญญัติศัพท์นี้ขึ้นมา เขาได้เขียนหนังสือชื่อว่า , "The Lowbrow Art of Robt. Williams," ซึ่ง พิมพ์ขึ้นในปี 1979 ในเมื่อศิลปะในยุคนี้ยังไม่มีใครแยกแยะว่าศิลปะของเขาเป็นประเภทอะไร เขาจึง ก่อตั้งศิลปะแนว Lowbrow ขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับศิลปะแนว Highbrow William เรียกความ เคลื่อนไหวนี้ว่า caron-tainted abstract surrealism Lowbrow หรือ Pop surrealism โลวโบริว นั้นโดยทั่วไปถูกกล่าวถึงว่า ป๊อป เซอเรียลลิสซึม Kristen Anderson ผู้จัดพิมพ์และแก้ไขหนังสือ Pop Surrealism กล่าวไว้ว่า pop surrealism กับ Lowbrow นั้นเป็นศิลปะคนละแนว กัน แต่ Matt Dukes Jordan ผู้เขียนหนังสือ Weirdo Deluxe กล่าวว่ามันแทนกันได้ Lowbrow vs. fine art พิพิธภัณฑ์ การ วิจารณ์งานศิลปะ แกนนำ แกลอรี่ และ อื่นๆ ได้พยายามตลอดมาที่จะบอกสถานะของศิลปะโลวโบริว ให้เกี่ยวข้องกับ fine art แต่ก็ยังคลุมเครือ ศิลปะแนวนี้เสมือนถูกแยกออกจากศิลปะแนวอื่นๆ ถึงอย่างไร ก็ตาม นักสะสมงานศิลปะก็ยังคงซื้องานศิลปะโลวโบริวไว้ครอบครอง ผู้วิจารณ์งานศิลปะยังคงมีคำถาม ว่าโลวโบริวนั้นเป็นความ เคลื่อนไหวทางศิลปะที่ถูกกฎเกณฑ์ หรือไม่มีนักวิชาการด้านการวิจารณ์นั้นน้อย คนที่จะเขียนเรื่องเกี่ยวกับโลวโบริว โลกศิลปะยังมีความสงสัยอย่างมากกับความเป็นโลวโบริว การเล่า เรื่องราวและคุณค่าทางเทคนิคของงาน ซึ่งได้รับการ

ดูถูกจากโรงเรียนศิลปะ และ นักวิจารณ์ในยุค 1980s-1990s อย่างไรก็ตาม ศิลปินโลวโบริวผู้โด่งดัง ก็ยัง
 แสดงงานศิลปะตามแกลลอรี่จิตรกรรมต่างๆ เช่น Mark Ryden (Tree Show) 2007 เป็นต้น ต้นกำเนิด
 ของโลวโบริวในบางแง่มุมสามารถอ้างได้ถึง ความเคลื่อนไหวทางศิลปะในศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะอย่าง
 ย่างงานของ Dadaists และ American Regionalism ของ Marcel Duchamp และ Thomas Hart
 Benton ศิลปะในยุคนี้ต้องการสื่อความ แตกต่างระหว่างศิลปะชั้นสูงและศิลปะของคนธรรมดา จิตรกรรม
 หรือ ศิลปะพื้นบ้าน popular culture หรือ high culture ในยุค 1960 และ ต้นยุค 1970 ศิลปินร่วม
 สมัยหลายคนได้รับ อิทธิพล และ นำ กลวิธีของโลวโบริวมาสร้างสรรค์งานร่วมสมัยมากขึ้น เช่น Lisa
 Yuskavage, Kenny Scharf, Takashi Murakami, Greg Colson, Inka Essenhigh, Jim Shaw, John
 Currin, Mike Kelley, และ Mission School, ประกอบด้วย Barry McGee และ Margaret Kilgallen.

2.9 ศิลปินที่มีอิทธิพลต่อผู้วิจัย

2.9.1 Alex gross

ศิลปินชาวอเมริกา เกิด 30 สิงหาคม 1968 ใน Roslyn Heights, นิวยอร์ก เป็นศิลปินทัศนศิลป์ ทำงานใน Los Angeles, California ในเมือง Pasadena นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเขาได้กลายเป็น หนึ่งใน pop surrealists ที่โด่งดังที่สุดในยุค Contemporary ซึ่งได้มีการจัดนิทรรศการเดี่ยวที่หอศิลป์ต่างๆและมีส่วนร่วมในงานแสดงพิพิธภัณฑสถานและแกลเลอรีต่างๆมากมายทั่วโลกเขามีความเชี่ยวชาญในภาพวาดสีน้ำมันบนผืนผ้าใบที่มีรูปแบบงานกล่าวถึงโลกาภิวัตน์ ทำงานเกี่ยวกับยุคบริโภคนิยม เสียดส์ล้อเลียน สอดแทรก สัญลักษณ์ของสังคมปัจจุบันได้อย่างลงตัว Alex gross เกิดและเติบโตในนิวยอร์ก เป็นเมืองใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา เป็นเมืองที่เจริญที่สุดในโลก เป็นมหานครเอกของโลก จัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเงิน วัฒนธรรม บันเทิง ที่สำคัญที่สุดของโลก ทั้งยังทำงานอยู่ที่ Los Angeles หรือที่รู้จักในชื่อ แอลเอ (L.A.) เป็นเมืองใหญ่ที่มีประชากรมากที่สุดอันดับ 2 ในสหรัฐอเมริกา และเป็นหนึ่งในศูนย์กลาง ทางด้าน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการบันเทิง ผลงานส่วนใหญ่ของ gross จึงมีความร่วมสมัยของสังคมในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต การใช้สินค้าแบรนด์เนม การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการใช้โซเชียลมีเดียต่างๆ การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมือง จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมที่ตัวศิลปินเกิดและเติบโตนั้นมีผลอย่างมากในผลงาน ผลงานจะสื่อให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของเมือง การใช้เทคโนโลยี ความเป็นอยู่ การรับประทานอาหาร แฟชั่นการแต่งกาย การบริโภคนิยมในสังคมปัจจุบันออกมาได้อย่างชัดเจนและมีชั้นเชิง ผลงานของศิลปินจะแสดงออกในรูปแบบเชิงเสียดสีล้อเลียน การใช้ชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันมีความตลกร้ายซ่อนอยู่ในผลงานอย่างน่าสนใจ ศิลปินถ่ายทอดเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคนิยมของสังคมมนุษย์ได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ 2.6 : Dior 2011

(ที่มา:<http://www.alexgross.com/paintings/artwork/android.html>)

ภาพที่ 2.7 Android 2013

(ที่มา: <http://www.alexgross.com/paintings/artwork/android.html>)

ซึ่งตัวผู้วิจัยนั้นชื่นชอบทั้งแนวความคิดและการสร้างสรรค์ของ Alex gross เขาเป็นศิลปินรุ่นใหม่ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก เทคนิคการเขียนที่ดูสมจริง ผลงานที่แสดงออกให้เห็นถึงความตลกร้ายของสังคมได้อย่างสนุกและแฝงความคิดที่ถูกกลั่นกรองออกมาอย่างมีชั้นเชิง การใช้สัญลักษณ์ในผลงานที่หลากหลายและก้าวทันในการเดินทางของสังคมในปัจจุบัน ผลงานของเขาเป็นแรงขับเคลื่อนให้ข้าพเจ้าได้กล้าคิดและกล้าแสดงมากกว่าที่เป็น แสดงออกให้เห็นถึงมุมมองความคิดอีกในรูปแบบหนึ่ง การที่ได้ศึกษาและติดตามผลงานของ Alex gross ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นถึงการพัฒนาด้านแนวคิดและเทคนิควิธีการแสดงออกของผลงานต่างๆ ทำให้จุดประกายทางด้านความคิดและการพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้มากขึ้นไปอีกเรื่อยๆ งานของ Alex gross ถึงจะไม่ได้ใช้เทคนิคหรือวัสดุที่แปลกใหม่ นอกจากการเพ้นท์เท่านั้น แต่ผลงานของเขาก็ไม่ได้ดูเป็นอย่างไรจืดจางอย่างที่ล้ำสมัยแต่อย่างใด เพราะด้วยเรื่องราวและการนำเสนออันเป็นสิ่งร่วมสมัยที่เกิดขึ้นจริงที่ยุคนี้ มันจึงทำให้ผลงานของเขาเป็นที่นิยมและโดนใจใครหลายคนที่ได้เพราะเห็นโดยเฉพาตัวของตัวผู้วิจัยเอง สิ่งที่เราค้นหาและปฏิบัติตนอย่างเช่นที่ศิลปินถ่ายทอดออกมา ด้วยความสวยงามและความโดดเด่นของผลงาน จึงทำให้เขาประสบความสำเร็จในฐานะศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างยอดเยี่ยม

2.9.2 Mark Ryden

ศิลปินชาวอเมริกา มาร์ก ไรเดน (อังกฤษ: Mark Ryden เกิด 20 มกราคม ค.ศ. 1963) เป็น จิตรกรชาวอเมริกัน ส่วนหนึ่งของศิลปะใต้ดิน นิตยสารอินเทอร์วิวแมกซีนให้ชื่อเขาว่าเป็น "เจ้าพ่อลัทธิเหนือจริง" (the god-father of pop surrealism)] อาร์ตเน็ตเรียกเขาและภรรยาชื่อ มาเรียน เพ็ก จิตรกร ว่าเป็นราชาและราชินีลัทธิเหนือจริง และเป็นหนึ่งในคู่รักจิตรกรที่สำคัญที่สุด ในลอสแอนเจลิส สุนทรียศาสตร์ของไรเดนพัฒนาจากการผสมผสานจากหลายแหล่ง ตั้งแต่แองกอร์ ดาวิด และผู้เลื่อมใส ในคติคลาสสิกฝรั่งเศสคนอื่น ๆ จนถึงชุดหนังสือ ลิตเทิลโกลเดนบุกส์ ไรเดนมีแรงบันดาลใจจากวัตถุที่ทำให้ระลึกถึงความลึกลับ เช่น ของเล่นเก่า ๆ หุ่นสรีระ หุ่นสัตว์ โครงกระดูก และของสะสมทาง ศาสนาเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามตลาดขายของมือสอง โทนสีนุ่มชอบที่งานจะมีสัตว์เข้ามาอยู่ในภาพเสมอตัด แปลงรูปร่าง ล้อเลียนสังคมมนุษย์ ศาสนา

ภาพที่ 2.8 : The Butcher Bunny 2000
(ที่มา:<http://kultstudio.com/art/the-butcher-bunny>)

สิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปินคือ ศิลปินมีเอกลักษณ์ของตัวละครที่ชัดเจน เป็นเด็กผู้หญิงน่ารัก โทนสีอ่อนหวาน ดูแล้วจะสบายตา แต่แฝงไปเนื้อหาที่เสียดสีรุนแรง องค์กรประกอบภาพหลากหลาย ในงานของศิลปินจะสอดแทรกตัวละครที่เป็นสัตว์ เข้าไปอยู่เสมอ น้ำหนักแสงเงาชัดเจน

2.9.3 Matthew Grabelsky

เป็นจิตรกรชาวอเมริกัน. เกิดใน Los Angeles และเติบโตในนิวยอร์กเขาจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไรซ์ในปี 2002 ในสาขาประวัติศาสตร์ศิลปะและปริญญาตรีฟิสิกส์ดาราศาสตร์ที่ หลังจากนั้นเขาย้ายไปอยู่ที่เมืองฟลอเรนซ์ประเทศอิตาลี ซึ่งเขาใช้เวลาสี่ปีที่เรียนเทคนิคการวาด ภาพคลาสสิก และการวาดภาพตามสิ่งที่สนใจ และอีกครั้งปีได้พักแรมในการวาดภาพที่ปารีส อีสระ และการเรียนรู้โดยตรงจากการทำงานที่ฝรั่งเศสเป็นอย่างดี ผ่านประสบการณ์ด้านวิทยาศาสตร์สอน ให้เขาสังเกตโลกและศิลปะได้ทำให้เขาแสดงความสัมพันธ์ของเขากับมัน ผลงานของเขามุ่งเน้นไปที่ การรวมโลกทางกายภาพที่เขาเห็นรอบ ๆ ตัวเขาทุกวันด้วยภาพจาก ดำเนินความฝันและเพนนิยาย ภาพเหล่านี้ไม่ได้มีเจตนาที่จะถูกมองว่าเป็นจินตนาการหรือเป็นสัญลักษณ์ แต่เป็นส่วนผสมของประสบ การณ์ทุกวันด้วยจิตใต้สำนึกพวกเขามีความลึกซึ้งและสร้างโลก เหมือนฝันที่เชิญชวนให้ผู้ชมในรูปแบบ การตีความของตัวเองกับภาพที่น่าเสนอ

ภาพที่ 2.9 6 To Brooklyn Bridge

(ที่มา:<https://www.artistaday.com/?p=24880>)

สิ่งที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปินคือศิลปินมีผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เป็นอย่างมากในการเขียนสรีระของสัตว์ให้เข้ากับร่างกายของมนุษย์ได้อย่างสมจริงและงดงาม ข้าพเจ้าชื่นชอบวิชาการเขียนขนสัตว์ของศิลปิน งานมีความละเอียด โทนสีดูสบาย ตา น้ำหนักแสงเงาชัดเจน

2.9.4 Hope Gangloff

โซป แกงลอฟ เกิดปี 1974 ที่นิวยอร์ก เธอศึกษาศิลปะที่ The Cooper Union for the Advancement of Science and Art. Gangloff มักไม่ต้องการเปิดเผยใบหน้าแท้จริงของเธอต่อหน้ากล้อง ถ้าหากค้นหาชื่อเธอในอินเทอร์เน็ตก็จะพบเพียงแค่ภาพผลงานซึ่งคงเป็นความตั้งใจจาก เหตุผลส่วนตัวของเธอ ภาพที่ผู้วิจัยสนใจคือภาพชุดที่เธอถ่ายทอดชีวิตประจำวันของคนรอบข้างด้วย สีเส้นสะดุดตาจากการเลือกโทนสี คู่สี และตำแหน่งการวางสีทำให้ผลงานน่าสนใจ แม้ว่าจะเป็นภาพการดำเนินชีวิตของชาวอเมริกันยุคใหม่แต่จุดเด่นดังกล่าวทำให้ภาพไม่เป็นเพียงแค่การบอกเล่าเท่านั้น โดยยังแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ในยุคเศรษฐกิจที่วุ่นวายเช่นนี้

ภาพที่ 2.10 Hope Gangloff, *Last Fourth*, 2017, Acrylic and cut paper on canvas, 72 x 96 in.

(ที่มา : <https://www.vogue.com/article/hope-gangloff-stanford-cantor-arts-center>)

ผลงานเธอทำให้นักไปถึงงานของ Egon Schiele ศิลปิน Figurative Art ชาวออสเตรียที่มีชื่อเสียงระดับโลกในยุคต้นศตวรรษที่ 20 แต่เธอให้ความหมายและรูปแบบที่ร่วมสมัยกับโลกปัจจุบัน งานจิตรกรรมและวาดเส้นของเธอจึงทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงความรู้สึกของเธอต่อคนต้นแบบในภาพ ผู้คนเหล่านั้นสะท้อนภาพตัวเราและช่วงเวลาที่เราอยู่ท่ามกลางการต่อสู้ในชีวิตประจำวัน โดยแสดงให้เห็น ว่าในทุกสิ่งที่เกิดขึ้นยังมีความงามหลงเหลืออยู่

ภาพที่ 2.11 Hope Gangloff, *Friends and Animals* (Stine Westergaard), 2017, Acrylic and cut paper on canvas, 62 x 36 in.

(ที่มา : <https://www.vogue.com/article/hope-gangloff-stanford-cantor-arts-center>)

ผลงานของ โฮป แกงลอฟ ให้แนวทางที่ดีแก่ผู้วิจัยในแง่ของการเลือกใช้สีและการเขียนภาพคนที่มีบุคลิกเฉพาะไม่ยึดติดอยู่กับความเหมือนจริงแต่ถ่ายทอดให้คนรู้สึกถึงความสมจริงในชีวิตและธรรมชาติของคน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาแล้วนำไปปรับใช้ในผลงานของตัวเองเพื่อให้ผลงานสมบูรณ์ขึ้นในทุกๆด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ในหัวข้อ “วิวัฒนาการ เพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” ของผู้วิจัยเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่เริ่มจากการวิเคราะห์สังเกตพฤติกรรมของการใช้ชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน และค้นหาข้อมูลการลดจำนวนของสัตว์ป่า ติดตามข่าวสารของการล่าสัตว์ และการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสร้างเป็นภาพ ประกอบกับการค้นคว้าหาข้อมูลเชิงทฤษฎีและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่มีลักษณะสอดคล้องกับงานที่ทำ ถ่ายทอดออกมาผ่านกระบวนการทางจิตรกรรมโดยใช้ท่าทาง รวมถึง รูปทรงที่ให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์มาร้อยเรียงจนเกิดเป็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่าและมนุษย์ ในมุมมองเชิงล้อเลียน เสียดสีการใช้ชีวิตของสัตว์ป่าที่วิวัฒนาการ มาอาศัยอยู่ในสังคมมนุษย์เพื่อการอยู่รอด นำหนักกับเจตสีที่หลากหลายพยายามแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกในแต่ละขณะผ่านการซ้อนทับของสีอะคริลิก ผลงานหนึ่งชิ้นจึงผ่านขั้นตอน การคิด แก้ไข ทดลอง และค้นหารูปแบบวิธีการเฉพาะให้ได้ผลงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยแบ่งการ สร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 กระบวนการสร้างงาน

ผลงานของผู้วิจัยมีลักษณะเป็นผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิกบนกระดาษผิวเรียบ ในผลงานชุดก่อนศิลปนิพนธ์ที่จะนำมายกตัวอย่างในบทนี้นั้นภาพที่ปรากฏถูกสร้างขึ้นจากเหตุการณ์หรือท่าทางที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันใช้การดำเนินชีวิตของสัตว์ที่วิวัฒนาการกับมนุษย์อาศัยอยู่ในสังคมร่วมกัน โดยเมื่อเข้าสู่ช่วงผลงานศิลปนิพนธ์จึงได้ นำส่วนที่มีอยู่เดิมมาประกอบกับรูปทรงสิ่งของ ลวดลายและสถานที่ซึ่งเป็นการสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการเปรียบเปรยจากคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในผลงานทุกชิ้น ยังคงมีพื้นฐานของความเหมือนจริงผสมอยู่ ทั้งรูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี ฯลฯ แต่ก็ได้คำนึงถึงความเหมือนจริงตามรูปแบบของจิตรกรรมที่แสดงทักษะเป็นหลัก ดังนั้นการสร้างผลงานแต่ละขั้นตอนจึง จำเป็นต้องทำตามขั้นตอนตามลำดับเพื่อให้ผลงานออกมาได้อย่างน่าสนใจที่สุด

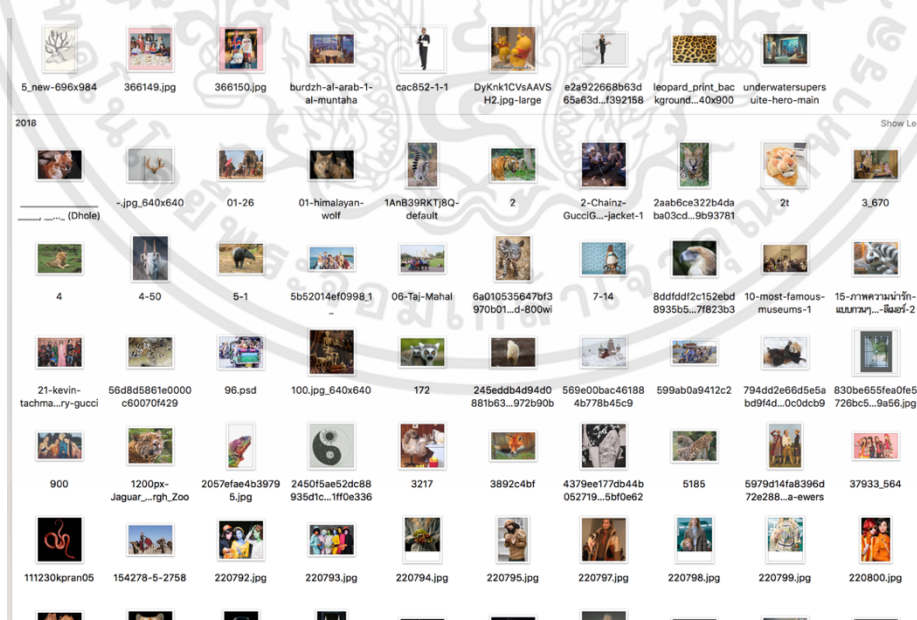
3.2 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

3.2.1 ขั้นตอนนี้เริ่มจากการค้นคว้าข้อมูลและวิเคราะห์ข่าวสารเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมและการคุกคามสัตว์ป่าหลากหลายชนิด ค้นคว้าจำนวนประชากรและบันชีรายชื่อสัตว์ป่าคุ้มครองทั่วโลก แนวโน้ม อัตราเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของสัตว์หลากหลายชนิด ในอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 3.1 ภาพแสดงการค้นคว้าข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

3.2.2 ต่อมาจึงค้นหาและรวบรวมข้อมูลภาพสิ่งต่างๆเพื่อเลือกมาเป็นภาพต้นแบบในการสร้างภาพร่าง ทั้งภาพสัตว์ป่าหลากหลายชนิด ภาพการใช้ชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไป จากทางอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 3.2 ภาพแสดงการค้นคว้าข้อมูลรูปภาพสัตว์ป่าและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในอินเทอร์เน็ต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลและความคิดเพื่อสร้างภาพต้นแบบ

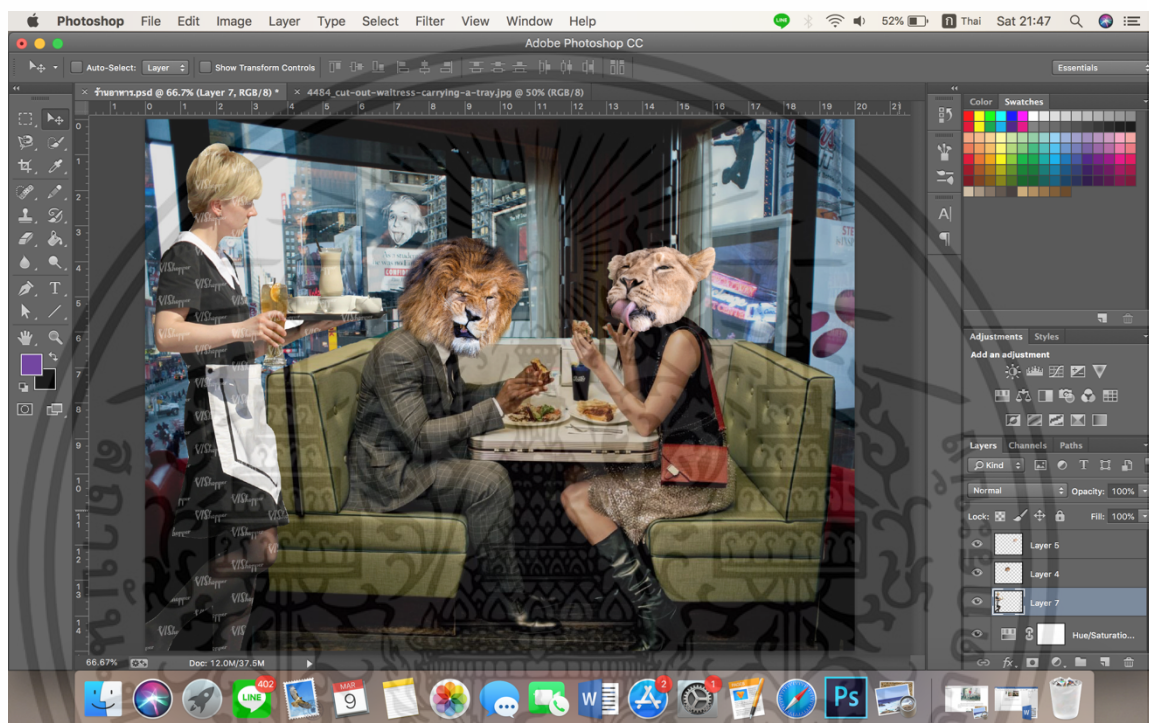
จากข้อมูลภาพเบื้องต้น ผู้วิจัย ได้ภาพท่าทางการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดย เลือกรูปร่าง และอากัปกริยาที่น่าสนใจและเป็นธรรมชาติ กับภาพสัตว์ป่าที่ต้องการนำมาสร้างภาพร่างให้สอดคล้องกับ ท่าทางของมนุษย์ ที่สำคัญต้องเป็นภาพที่เห็นแล้วทำให้เกิด ความรู้สึกพิเศษบางอย่างได้ แล้วจึงนำส่วน ประกอบของสถานที่หรือสิ่งของอื่นๆ มาผสมผสานเป็นภาพ ที่สร้างขึ้นใหม่ ผลลัพธ์ที่ได้คือภาพเหตุการณ์ จริงที่เกิดขึ้นตามจินตนาการของผู้วิจัยซึ่งเพิ่มการสร้าง ความหมาย และเนื้อหาด้วยองค์ประกอบอื่น ๆ ใน ภาพ

ภาพที่ 3.3 ภาพตัวอย่างที่จะนำมาสร้างภาพร่าง

3.4 พัฒนาข้อมูลให้กลายเป็นภาพร่าง

จากภาพตัวอย่างที่ได้ค้นคว้ามาผู้วิจัยได้นำมาจัดองค์ประกอบภาพและสร้างเรื่องราวใหม่โดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop CC ในคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 3.4 ภาพร่างที่สมบูรณ์

ภาพร่างที่เลือกนำมาขยายเป็นผลงานจริงนั้นมีจุดเด่นของมุมมองและการให้ความหมายของ รูปทรงภายในผลงาน ส่วนภาพร่างบางชิ้นที่ไม่ถูกนำมาขยายเพราะว่ายังมีมุมมองที่ดูธรรมดาสามัญ แสดงให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์ ซึ่งถ้านำไปขยายเป็นผลงานจริงน่าจะพบปัญหาตามมาหลายอย่าง ดังนั้นการเลือกภาพต้นแบบตั้งแต่ภาพถ่ายไปจนถึงภาพร่างชิ้นแรกจึงมีส่วนสำคัญไม่แพ้ผลงานจริง เพราะเป็นเหมือนเสาเข็มที่สร้างความสมบูรณ์ในผลงาน

3.5 ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

หลังจากได้ภาพร่างชุดแรกเบื้องต้นดังกล่าวแล้วจึงทำการเลือกมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง โดยคงลักษณะท่าทางหลัก ทั้งนี้หากเกิดปัญหาหรือความไม่สมบูรณ์บางประการขึ้นในการสร้างสรรค์ ผลงานก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อให้ผลงานออกมาตรงตามเป้าหมายที่สุดได้ และเมื่อถึงขั้น กระบวนการทางจิตรกรรมผู้วิจัยขอแบ่งรายละเอียดเป็นขั้นตอนดังนี้

3.5.1 การเตรียมผ้าใบ (Canvas) เป็นผ้าใบผืนเรียบชิงบนโครงไม้และการร่างรูป

ภาพที่ 3.5 ฉายภาพต้นแบบจากโปรเจคเตอร์ลงบนผ้าใบ

3.5.2 การร่างภาพ ที่ร่างขั้นแรก ผู้วิจัยร่างภาพจากการฉายภาพต้นแบบจากโปรเจคเตอร์ลงบนผ้าใบที่ เตรียมไว้ แล้วร่างด้วยดินสอสี การระบายสีโดยใช้สีหลักที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนก่อน สีในขั้นตอนก่อนหน้าเป็นความต้องการที่จะให้เกิดความโดดเด่นจากการวางโครงสร้างสีคู่ตรงข้ามกับสีที่ ต้องใช้ในขั้นต่อไป โดยอาจทั้งครบของสีขั้นนี้เหลือไว้บางส่วนเพื่อแสดงให้เห็นการทับของสีหลายชั้น

ภาพที่ 3.6 การร่างภาพ และระบายสีตามรูปที่ร่างขึ้นแรก

3.5.3 ขั้นตอนนี้เป็นการให้ความสำคัญกับการลงสี มีการทดลองผสมสีเพื่อให้ได้เฉดสีที่เฉพาะตัวที่สุด มาใช้ในผลงานจริง ปรับแก้โครงสร้างและรูปทรงบางส่วน เริ่มเพิ่มรายละเอียดในส่วน เล็ก ๆ รวมถึงลวดลายที่เป็นส่วนประกอบด้านหลัง สังเกตภาพรวมของน้ำหนักรสี สัดส่วน และ องค์ประกอบ ซึ่งจำเป็นต้องมีทั้งส่วนที่เก็บรายละเอียดและปล่อยเพื่อให้เกิดความรู้สึกบางอย่าง ไม่ แข็งที่จนเกินไป

ภาพที่ 3.7 การลงสีและปรับแก้ขั้นที่ 2

เมื่อผลงานใกล้สำเร็จแล้วจึงพิจารณาภาพที่ปรากฏเพื่อปรับและตกแต่งรายละเอียดอีก เล็กน้อย เพิ่มความสมจริงบางส่วน ก่อนที่จะเคลือบในส่วนที่ต้องการเน้นให้เกิดความหมายที่ต้องการ สื่อสารได้มากที่สุดต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

วิเคราะห์การสร้างสรรคผลงาน

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด “วิวัฒนาการ เพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการถ่ายทอด ด้วยเทคนิค จิตรกรรมสีอะคริลิก เพื่อสร้างภาพที่มีเรื่องราวการดำเนินชีวิตของเหล่าสัตว์ที่วิวัฒนาการในการอยู่ร่วมกัน ในสังคมมนุษย์ โดยให้ความหมายผ่านทาง ท่าทาง รูปทรงสัญลักษณ์ หรือสีและบรรยากาศในภาพ ผลงาน ทั้งหมดมีจำนวน 5 ชิ้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้วยทฤษฎีศิลปะ 2 ส่วนที่ สัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์จากหลักองค์ประกอบศิลป์

4.2 วิเคราะห์จากทัศนธาตุ

4.3 วิเคราะห์ผลงานในแต่ละชิ้น

ผลงานของผู้วิจัยประกอบด้วยงานจิตรกรรมจำนวนทั้งสิ้น 5 ชิ้นงาน โดยจะเลือกผลงานชิ้นที่ 2 และ 3 มาวิเคราะห์ตามหลักดังกล่าว

4.1 วิเคราะห์จากหลักองค์ประกอบศิลป์ของภาพ

องค์ประกอบศิลป์คือ การนำส่วนต่าง ๆ ของศิลปะที่เรียกว่าทัศนธาตุ เช่น รูปร่าง รูปทรง จุด เส้น สี พื้น ที่ พื้นผิว แสงเงา ขนาด น้ำหนักหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ประกอบกันกลายเป็นสื่อ สร้างสรรคที่มี ทั้งคุณภาพจุดเด่น ฯลฯ แสดงความคิด ความรู้สึกของผู้สร้างจนเกิดเป็นความงามและ สร้างคุณค่าแก่งผลงานในที่สุด โดยเบื้องต้นจะเห็นว่าผลงานศิลปกรรมที่สมบูรณ์มักมาจากการจัด องค์ประกอบศิลป์ หรือ การเลือกแสดงออกในสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นได้อย่างลงตัว องค์ประกอบศิลป์จึงมี ส่วนสำคัญสำหรับการ สร้างสรรคผลงานศิลปะ ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการในการวิเคราะห์ผลงานแต่ละชิ้นเพื่อให้คุณค่าและความงามปรากฏอย่างชัดเจนมากขึ้น

ภาพที่ 4.1 ภาพผลงานชิ้นที่ 2 “Spotlight”

ขนาด 150x 200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

4.1.1 เอกภาพ (Unity)

เอกภาพคือ การมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความกลมกลืนกันทั้งในส่วนของภาพ ผลงานโดยรวม อารมณ์ความรู้สึก และแนวความคิด โดยการผนึกรวมกันของส่วนประกอบที่ต่างกัน ในผลงานให้ปรากฏเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างสมดุล อาจมาจากการจัดจังหวะของรูปทรง สี หรือลักษณะ อื่น ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ไม่กระจัดกระจาย เพื่อเป็นการส่งข้อความระหว่างศิลปินกับผู้ชมได้ อย่างง่ายดายและรวดเร็ว

ภาพผลงานชิ้นที่ 2 นี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงการใช้ชีวิตประจำวันของเหล่าบรรดาสัตว์วิวัฒนาการ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันโดยการใช้ชีวิตให้ใกล้เคียงมนุษย์มากที่สุดทั้งท่าทางและการแต่งกายในภาพพื้นหลังจำลองเป็นสถานีรถไฟใต้ดิน ศิลปินได้นำเสนอรูปแบบชนิดของสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเข้าด้วยกัน ในภาพจะเห็นได้ว่าเหล่าสัตว์สนใจต้นขาของผู้หญิง ที่มีรอยสักและขนสัตว์ปกคลุมอยู่แต่ใบหน้าเป็นมนุษย์ ลักษณะของภาพจะเกาะกลุ่มกันและแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา

ภาพที่ 4.2 ภาพแสดงความเป็นเอกภาพของผลงานชิ้นที่ 2

นอกจากนั้นเอกภาพในผลงานยังเกิดจากความต่อเนื่อง (Continuation) ความต่อเนื่อง ในทางทัศนศิลป์ คือ การมองเคลื่อนที่ไปตามส่วนประกอบของภาพในทางใดทางหนึ่ง โดยที่บางครั้งมี ส่วนประกอบที่ไม่สมบูรณ์แต่ก็จะพบเห็นความต่อเนื่องได้จนกระทั่งเห็นเป็นภาพที่สมบูรณ์ ยกตัวอย่างเช่น เส้น จะให้ความรู้สึกและพลังความเคลื่อนไหวต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของเส้น เมื่อกลุ่มของเส้นมีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องไปทิศทางใดก็จะดึงดูดส่วนประกอบอื่นที่หลากหลายเข้า ด้วยกันจนกลายเป็นกลุ่มที่มีเอกภาพขึ้น ส่วนประกอบของความต่อเนื่องในผลงานชิ้นนี้คือรูปทรงที่ ประกอบไปด้วยเส้นโค้งที่แสดงการต่อเนื่อง เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

4.1.2 ดุลยภาพ (Balance)

ดุลยภาพหรือความสมดุลคือ ความพอดีของสิ่งต่าง ๆ ในผลงานศิลปะชิ้นหนึ่ง โดยที่ไม่มี ส่วนประกอบเอียงไปทิศทางเดียวเมื่อมองแล้วเกิดการประสานกันในภาพรวมของผลงานอย่างกลม กลืน การสร้างให้ทัศนธาตุปรากฏขึ้นในผลงานมีความจำเป็นที่ต้องนึกถึงจุดศูนย์ถ่วง สรรพสิ่ง ต่าง ๆ ทั้งที่ธรรมชาติให้มา หรือที่มนุษย์ประกอบขึ้นก็ล้วนทรงตัวอยู่ได้เพราะมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากัน ทุกด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะผิดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดุลยภาพมีทั้งที่เป็นลักษณะสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกันและความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกันในผลงานชิ้นนี้มีการจัดองค์ประกอบให้เป็นแบบที่ซ้ายขวาไม่เหมือนกันจะเห็นว่าในผลงานภาพสัตว์กึ่งมนุษย์ทั้งหมดซึ่งเป็นส่วนหลักจะมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ออยู่ที่ผ้าใบฝั่งขวา แต่ก็ยังไม่นับว่าเป็นการนำส่วนประกอบเอนเอียงไปทิศทางเดียวเพราะมีรูปทรงของวัตถุอื่นๆ เช่น เสาสีดำและตู้ทางฝั่งซ้ายนั้นเป็นส่วนเฉลี่ยกระจายน้ำหนักมาทางซ้ายกลายเป็นดุลยภาพแบบ อสมมาตรขึ้น

ภาพที่ 4.3 ภาพแสดงดุลยภาพแบบอสมมาตรของผลงานชิ้นที่ 2

4.1.3 จุดเด่นหรือการเน้น (Emphasis)

จุดเด่นหรือการเน้นคือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของผลงาน โดยทำให้ข้อความที่ศิลปินต้องการ สื่อสารปรากฏออกมาอย่างชัดเจนก่อนที่จะสัมผัสส่วนรายละเอียดอื่นในลำดับต่อไปการเน้นเป็นส่วนดึงดูดสายตาให้ผู้ชมสนใจมองในงานทัศนศิลป์การสร้างจุดสนใจทำได้หลายวิธีโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ตรงจุดกึ่งกลางภาพ เช่น การเจาะจงใส่รายละเอียดหรือทำให้ใหญ่เป็นพิเศษนอกจากนั้นการสร้างความแตกต่างจากส่วนประกอบ อื่น ๆ ในผลงานก็ทำให้เห็นจุดเด่นได้อย่างสมบูรณ์เช่นกัน

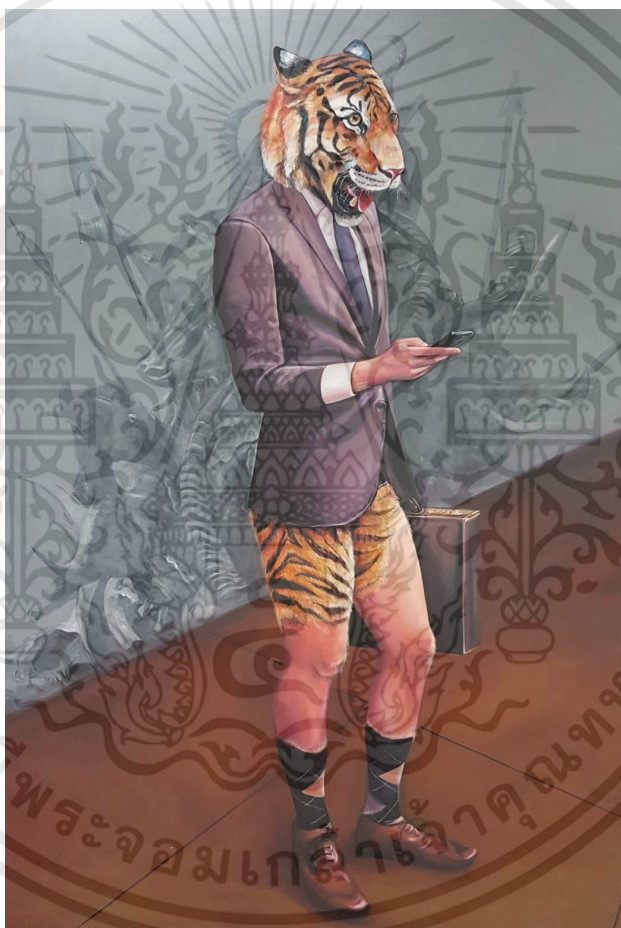

ภาพที่ 4.4 ภาพแสดงดุลยภาพแบบอสมมาตรของผลงานชิ้นที่ 2

ผลงานชิ้นที่ 2 นี้มีจุดเด่นอยู่ที่ภาพหญิงสาวด้านหน้าก้มศีรษะเล็กน้อยที่มีลักษณะและ ขนาดแตกต่างจาก องค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งความชัด น้ำหนักและสีเส้นบางจุด โดยจัดให้ไม่ อยู่ตรงกึ่งกลางของภาพแต่เอียงไป ทางซ้ายเพื่อให้เกิดความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน ในส่วนของอีกภาพถูกจัดอย่างจงใจให้เป็น จุดสนใจ รongลงมาเพราะถึงแม้รูปทรงลักษณะจะคล้ายกับจุด เด่นที่สุดแต่อยู่ตรงขอบฟ้าใบ และทำทางในลักษณะ ให้ความสนใจในจุดเด่นแรกเป็นอย่างมากโดยมีสีชมพูเล็กน้อยเช่นเดียวกันอย่างไรก็ตามรูปทรงส่วนที่เชื่อม กันระหว่างสองภาพ ก็เป็นทั้งส่วนช่วยคลายสายตาจากจุดเด่นและทำหน้าที่นำสายตาไปได้พร้อมๆกันแล้ว แต่การมองของผู้ชม ต่อจากนั้นจึงเป็นการพิจารณาไปที่ส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในผลงาน

4.2 การวิเคราะห์จากทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 4

ทัศนธาตุคือ ส่วนประกอบต่างๆที่เรามองเห็นในงานศิลปะหรือทัศนศิลป์ เช่น จุด (Dot) เส้น (Line) สี (Colors) แสงเงา (Light and Shadow) รูปร่าง (Shape) รูปทรง (Form) พื้นผิว (Texture) เป็นต้นเราสามารถนำสิ่งต่างๆเหล่านี้มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะได้อย่างหลากหลายเพราะแต่ละส่วนประกอบข้างต้นมีคุณลักษณะและให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป การรับรู้ด้วยการมองจากกาสร้างสรรค์ยังสามารถทำให้เกิดแง่คิด การถ่ายทอดอารมณ์และความเป็นปัจเจกของผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นอย่างดี

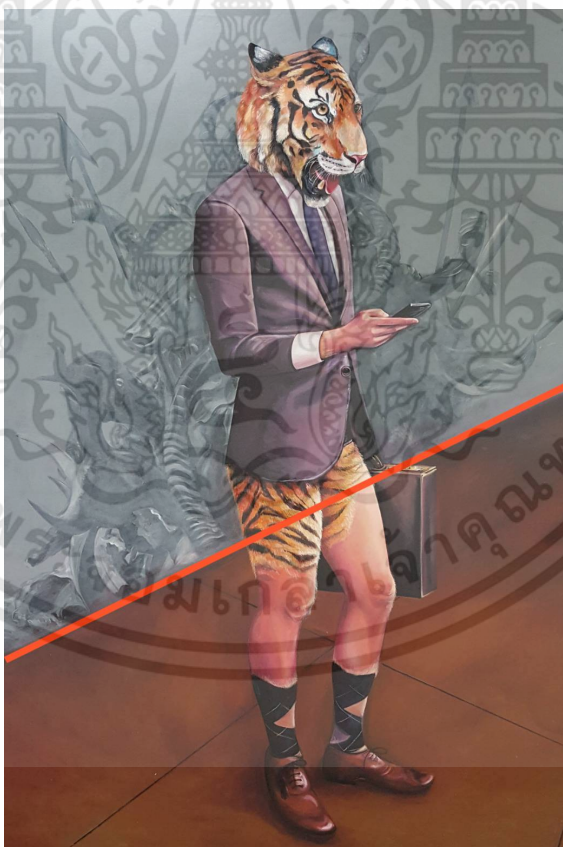
ภาพที่ 4.5 ภาพผลงานชิ้นที่ 3 “CHANGE INTO”
ขนาด 210 x 145 เซนติเมตร เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ

4.2.1 เส้น (Line)

เส้นคือ ทศนาตภาพพื้นฐานของงานทัศนศิลป์ทุกรูปแบบ เมื่อเรามองไปรอบตัวจะพบว่าเส้นเป็น ทั้งโครงสร้างและส่วนกำเนิดโครงสร้างของทุกอย่างในจักรวาล เส้นยังเป็นส่วนที่แสดงความรู้สึกได้แม้จะปราศจากสีหรือมิติ

การสร้างสรรคผลงานชิ้นที่3 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของเสือโคร่งที่วิวัฒนาการ ในรูปแบบมนุษย์ได้ใกล้เคียงที่สุด แต่ยังคงหลงเหลือร่องรอยของการเป็นสัตว์ป่าอยู่ การดำรงชีวิตประจำวันของคนทำงานในสังคมปัจจุบัน การที่ไม่ใส่กางเกงขายาว ผู้วิจัยต้องการแสดงออกถึงการเปิดเผยเนื้อในที่แท้จริงที่โดยปกติจะถูกปิดบัง ในพื้นที่สาธารณะ

ผลงานชิ้นนี้สร้างเส้นด้วยเทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ มีเส้นหลักที่ชัดเจนนั่นคือเส้นขอบผ้าใบ ระหว่างส่วนบนและส่วนล่างที่มาบรรจบกันกลายเป็นเส้นหนึ่งเส้นที่ผนึกรวมกันผ่านจุดกึ่งกลางของภาพ เส้นนี้เป็นส่วนสำคัญที่ต้องการแสดงถึงมิติ การแบ่งช่วงเวลา อีกนัยยะหนึ่งยังเป็นเหมือนการแสดงให้เห็นการแบ่งระหว่างพื้นและกำแพงด้านหลัง

ภาพที่ 4.6 ภาพแสดงเส้นแบ่งของภาพ

เส้นในส่วนเทคนิคทางจิตรกรรมถูกใช้ทำหน้าที่หลายอย่าง ตั้งแต่การสร้างให้เกิดเป็นรูปร่าง รูปทรงนำสายตาไปสู่สิ่งสำคัญที่ต้องการสื่อถึง อีกทั้งยังใช้เพื่อกำหนดมุมมองและสร้างความรู้สึก สมจริงให้ปรากฏขึ้น ลักษณะที่สำคัญอีกอย่างในผลงานของผู้วิจัยคือน้ำหนัก และจังหวะการขาด หรือความหนาบางของเส้น ที่ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายในรูปทรงเดียวกัน เพื่อให้ทำงานไม่แข็ง กระด้างจนเกินไปสอดคล้องกับเรื่องราวชีวิตจริงที่เต็มไปด้วยความรู้สึก

4.2.2 รูปร่าง (Shape)

รูปร่างคือ เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ เป็นสิ่งที่แสดงขอบเขตของรูปหรือส่วนต่างๆที่ วาดโดยแสดงให้เห็นเพียง 2 มิติคือความกว้างและความยาวไม่เห็นสัดส่วนที่แสดงปริมาตรหรือ ความลึกที่ดูจับต้องได้

ผลงานชุดศิลปนิพนธ์มีส่วนแสดงรูปร่างที่เห็นเด่นชัดที่สุดจากการสร้างลวดลายบนวัตถุ เช่น กระเบื้อง เสื้อผ้า รูปร่างจากวัตถุที่เป็นพื้นเรียบหรือส่วนที่ไม่ต้องการเน้น เป็นต้น ผลงานชิ้นที่ 3 หาก มองภาพรวม จะเห็นว่า เป็นภาพที่ดูมีปริมาตร แต่ไม่ใช่ปริมาตรในลักษณะภาพจิตรกรรมเหมือนจริง แต่เป็นปริมาตรที่เกิดจากองค์ประกอบที่รวมกัน ดังนั้นรูปร่างจึงเกิดจากส่วนรายละเอียด เล็ก ๆ เช่น ลายเสือ หรือลายที่ผนัง ระบายเส้นกระเบื้องกับผนัง การใช้รูปร่าง มาเป็นภาพในลักษณะนี้ อย่างแรกเป็นความต้องการแสดงสัญลักษณ์โดยใช้เพียงรูปร่างที่คล้ายภาพซ้ำ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องสร้างมิติไปทุกส่วน ประการที่สองคือ ความสมบูรณ์ของผลงานโดยรวม ในที่นี้ รูปร่างทำหน้าที่เป็นขอบเขตให้กับสีและน้ำหนักด้วย เมื่อเพิ่มรูปร่างไปในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์บางที่จึง สามารถช่วยแก้ปัญหา ทำให้ผลงานมีภาพที่น่าสนใจได้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.7 ภาพแสดงรูปร่างจากรายละเอียดบนวัตถุในภาพ 1

ภาพที่ 4.8 ภาพแสดงรูปร่างจากรายละเอียดบนวัตถุในภาพ 2

4.2.3 รูปทรง (Form)

คือ รูปหรือโครงสร้างที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ ประกอบด้วย ส่วนกว้าง ส่วนยาว และ ส่วนหนาหรือ ลึก ส่วนสุดท้ายเป็นส่วนที่สร้างความแตกต่างระหว่างรูปร่างกับรูปทรง รูปทรงจะให้ ความรู้สึกเหมือนมีมวล ปริมาตรจับต้องได้ เกิดมิติโดยมีเนื้อที่ภายใน น้ำหนัก บางรูปแบบสามารถวัด ระยะได้

รูปทรงที่สำคัญทั้งในส่วนที่แสดงเนื้อหาและการแสดงความรู้สึกคือรูปคนคนเดียว ที่ไม่ได้ ปรากฏ เห็นใบหน้าหรือร่างกายที่เป็นมนุษย์ปกติธรรมดา แต่เป็นท่าทางและส่วนประกอบที่แสดงท่าทางเท่านั้น ที่เป็นมนุษย์ จะไม่สามารถดูเหมือนวางอยู่บนระนาบพื้นได้หากขาดเงาที่ตกกระทบพื้นและน้ำหนักเข้มที่ ช่วงพื้นรองเท้ากับพื้นกระเบื้อง รูปลายผนังถูกจัดให้สัมพันธ์กับระยะที่ดูไกลออกไป ทิศทางการมองเป็นส่วนนำสายตาให้ผลงานดูมีมิติมากขึ้น โดยคำนึงถึงทิศทางของน้ำหนักแสงเงาของภาพ

4.2.4 สี (Color)

สี ในทางทัศนศิลป์คือ ทัศนธาตุอย่างหนึ่ง มีลักษณะปรากฏอยู่บนทุกสรรพสิ่ง โดยมีอิทธิพล ต่อ การรับรู้ของมนุษย์ด้วยเหตุผลที่ว่า คุณสมบัติของสีที่เรามองเห็นสามารถสร้างความรู้สึก สร้าง บรรยากาศ ที่สมจริง ทั้งนี้มนุษย์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสีต่าง ๆ ในทุกมิติของชีวิต

ในผลงานทั้งหมดของผู้วิจัยมีจุดเด่นที่การใช้สีที่เชื่อมโยงกับวิธีการทางจิตรกรรม รวมถึงทัศน ธาตุอื่น ๆ ผลงานชิ้นที่3 ภาพรวมใช้สีโทนร้อน นั่นก็คือสี เหลือง ส้ม แดง น้ำตาล มากถึง 60-70% ไม่เว้นแม้กระทั่ง หัวเสื่อที่เป็นจุดเด่น อย่างไรก็ตามบนระนาบกำแพงที่มีรวดลายอยู่นั้นได้กลายเป็นสีที่ดึงดูดสายตามากจุด หนึ่งของภาพ โดยการใช้น้ำหนักของสีเทา ตั้งแต่เข้มสุดไปยังอ่อนสุด สีผิว ของคนเป็นสีกลางกับชุดที่เป็นสี เย็นบนพื้นที่คล้ายสีเทาสามารถสื่อสารสอดคล้องไปยังเรื่อง จุดเด่นและความรู้สึก การผสมสีในแต่ละพื้นที่ ส่วนใหญ่ของผู้วิจัยมีมากกว่าสามสีเสมอ เพื่อให้ได้ ผลลัพธ์ของตัวสีและคู่สีเฉพาะตัว ผลที่ได้แม้บางสีจะดู หม่นแต่ก็มีส่วนพื้นที่ที่แสดงสีจัดจ้านตามความคิดความหมายที่ต้องการถ่ายทอด สีในผลงานของผู้วิจัย ไม่ใช่ลักษณะเหมือนจริงตามต้นแบบโดยสมบูรณ์แต่ปรับแต่งเพื่อให้สื่อสารตาม อารมณ์ความรู้สึกที่ ต้องการ

4.2.5 น้ำหนัก (Value)

น้ำหนักอ่อน - แก่ ในงานทัศนศิลป์ หมายถึง ปริมาณความเข้ม ความอ่อนของสีและแสงเงา ตามการรับรู้ด้วยการมองเห็น ค่าความเข้ม อ่อน แก่ของสีและแสงเงาทำให้เกิดระยะ ความคมชัด น้ำหนักทั้งหลายมาจากแสงสว่างที่ตกกระทบวัตถุ ปรากฏเป็นรูปทรงของวัตถุ ในงานศิลปะส่วนนี้ช่วย สร้างให้งานดูโดดเด่นด้วยมิติทางระยะ และความรู้สึกหรือมิติลวงตาได้ หากเป็นน้ำหนักความเข้มอ่อนในผลงานเป็น ขาว เทา เทาเข้ม ดำ บริเวณพื้นและเส้นสุทมีน้ำหนักเทาเข้ม โดยรอบตัวคนและศีรษะเสมือนน้ำหนักโดยรวมเทา ส่วนสีดำหรือเข้มที่สุดเกิดจากน้ำหนักของเงาและลายสีดำของเสื้อโคร่ง ในส่วนนี้ทำให้แสดงส่วนจุดเด่นด้วยน้ำหนักและการสร้างระยะอย่างชัดเจน โดยส่วนที่สว่างที่สุดมาจากพื้นหลังที่เป็นหลักในการผลักระยะของผลงาน

ภาพที่ 4.9 ภาพแสดงน้ำหนักของผลงานชิ้นที่ 3

การวิเคราะห์ผลงานจากหลักองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุช่วยให้เห็นภาพรวม และกระบวนการที่ทำให้ภาพปรากฏได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ผลงานทัศนศิลป์บางชิ้นที่ทรงคุณค่าอาจมี องค์ประกอบจากส่วนอื่น ๆ ได้อีก ขึ้นอยู่กับประเภทของผลงาน และจุดประสงค์หลักของผู้วิจัย อย่างไรก็ตามผลงานที่ต้องอาศัยการมองอย่างทัศนศิลป์ไม่ว่ารูปแบบใดก็มีส่วนจำเป็นที่ต้องใช้หลัก ทฤษฎีเบื้องต้นดังกล่าว เมื่อภาพผลงานปรากฏออกสู่สายตาผู้ชมที่ไม่ได้มีประสบการณ์ด้านศิลปะมาก ทฤษฎีตรงนี้จะเป็นส่วนที่ง่ายที่สุดที่ทำให้ภาพผลงานตรงหน้าเชื่อมโยงไปยังการรับรู้ของผู้ชม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลงานศิลปะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

4.3 วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบของผลงานในแต่ละชั้น (Composition)

ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นหัวข้อเพื่อความชัดเจน แต่จะขอเริ่มจากการอธิบาย แนวคิดเฉพาะ แต่ละผลงาน แล้วจึงทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาพโดยเริ่มจากวิเคราะห์การจัดภาพ ความเป็นเด่น ความเป็นรอง ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลง พลังการเคลื่อนไหว และเอกภาพ

ภาพที่ 4.10 ภาพวิเคราะห์ วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม
“Restaurant” (2561) เทคนิค : สีอะคริลิคบนผ้าใบ ขนาด: 150x180 เซนติเมตร

แนวความคิดสร้างสรรค์เฉพาะของผลงาน(Concept)

ผลงานชิ้นที่1 ในหัวข้อ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการแสดงออกถึงเรื่องราวของการวิวัฒนาการของสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์เพื่อการอยู่รอด โดยการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันกับมนุษย์ในยุคบริโภคนิยม ในภาพจำลองภาพบรรยากาศภายในร้านอาหาร

ความเป็นเด่น(Dominance)

ความเป็นเด่นที่เกิดในผลงานชิ้นที่1 เกิดจากหมายเลข 1 ที่มีรูปทรงและลักษณะที่เด่นกว่าส่วนอื่น สีเส้นและรายละเอียด ที่สดใสและชัดเจน จึงช่วยทำให้หมายเลข1 มีความเด่นออกมา

ความเป็นรอง(Subordination)

เกิดขึ้นโดยหมายเลข3 ซึ่งอยู่ทางด้านบนของภาพ เป็นรูปทรงที่ภายนอกอาคาร ที่มีสีและรายละเอียดน้อยกว่าส่วนอื่น ซึ่งสามารถสร้างความเด่นให้กับกลุ่มหมายเลข 1และ 2 เป็นส่วนที่เสริมส่งให้เกิดความหมายร่วมกันของภาพ

ความขัดแย้ง(Opposition)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภาพงานชิ้นที่1 เกิดจากหมายเลข 1-2 ที่มีลักษณะที่แตกต่างกันของทิศทางและท่าทาง ซึ่งมีความขัดแย้งชัด แต่ในภาพรวมก็ช่วยกันส่งเสริมให้เกิดความหมายร่วมกัน กลายเป็นตัวแทนของการอาศัยอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่าที่ผ่านการวิวัฒนาการแล้ว ในภาพสังคมยุคปัจจุบัน

การแปรเปลี่ยน(Variation)

รูปทรงมีการแปรเปลี่ยนในเรื่องของน้ำหนักและการให้สีเส้น ที่แตกต่างกันออกไป จากภาพหมายเลข1 เป็นการให้สีอ่อนและสีเส้นมากที่สุด โดยหมายเลข2 รูปทรงจะมีน้ำหนักของสีที่มีความเข้ม-อ่อนที่ชัดเจน หมายเลข3 ที่มีความเข้มมากที่สุดและรายละเอียดน้อยที่สุดเพราะอยู่ในระยะหลัง

พลังการเคลื่อนไหว(Dynamic Movement)

พลังการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในภาพ มาจากรูปทรงหมายเลข 1-2 ที่มีความสัมพันธ์กัน ทิศทางการเคลื่อนไหวจากฝั่งซ้ายพุ่งไปทางด้านขวาของภาพ ทำให้ความดึงดูดเข้าไปหาจุดเด่นของภาพ

เอกภาพ(Unity)

แม้ว่าการเคลื่อนไหวของภาพที่เกิดขึ้นจากรูปทรงที่ขัดแย้งกัน แต่เส้นในรูปทรงแต่ละส่วนมีพลังการเคลื่อนไหวรับกัน นำสายตาเข้าไปในบริเวณส่วนเด่นของภาพ จนทำให้ผลงานมีความเป็นเอกภาพที่สมบูรณ์

ภาพที่ 4.11 ภาพวิเคราะห์ วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม
“Spotlight” ขนาด 150x 200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

แนวความคิดสร้างสรรค์เฉพาะของผลงาน(Concept)

ผลงานชิ้นที่2 ในหัวข้อ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการแสดงออกถึงการใช้ชีวิตประจำวันของเหล่าบรรดาสัตว์วิวัฒนาการในการดำเนินชีวิตทำให้ใกล้เคียงมนุษย์มากที่สุดทั้งท่าทางการแต่งกาย ในภาพจำลองเป็นสถานนรีลไฟฟ้าใต้ดิน

ความเป็นเด่น(Dominance)

ความเป็นเด่นที่เกิดขึ้นในผลงานชิ้นที่2 เกิดจากหมายเลข1 ที่มีรูปทรงและลักษณะที่เด่นกว่าส่วนอื่น คือสีส้มและท่าทางเฉพาะเจาะจงและลงรายละเอียดเป็นพิเศษ ทั้งนี้น้ำหนักสีส้มโดยกระจายอยู่ทั้งสองข้างของภาพ

ความเป็นรอง(Subordination)

เกิดขึ้นโดยหมายเลข2 ซึ่งอยู่ทางด้านหลังของหมายเลข1 เป็นภาพกลุ่มสัตว์วิวัฒนาการในระยะถัดมา ซึ่งมีขนาดและรายละเอียดน้อยกว่าหมายเลข1 ซึ่งสามารถสร้างเรื่องราวและส่งเสริมให้ภาพสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความขัดแย้ง(Opposition)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภาพชิ้นที่2 เกิดจากหมายเลข 1-3 ที่มีลักษณะท่าทางที่แตกต่างกันของรูปทรง ทั้งยังมีเส้นของหมายเลข3 ที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง แต่ภาพรวมก็ช่วยส่งเสริมให้เกิดความหมายร่วมกันอย่างกลมกลืน

การแปรเปลี่ยน(Variation)

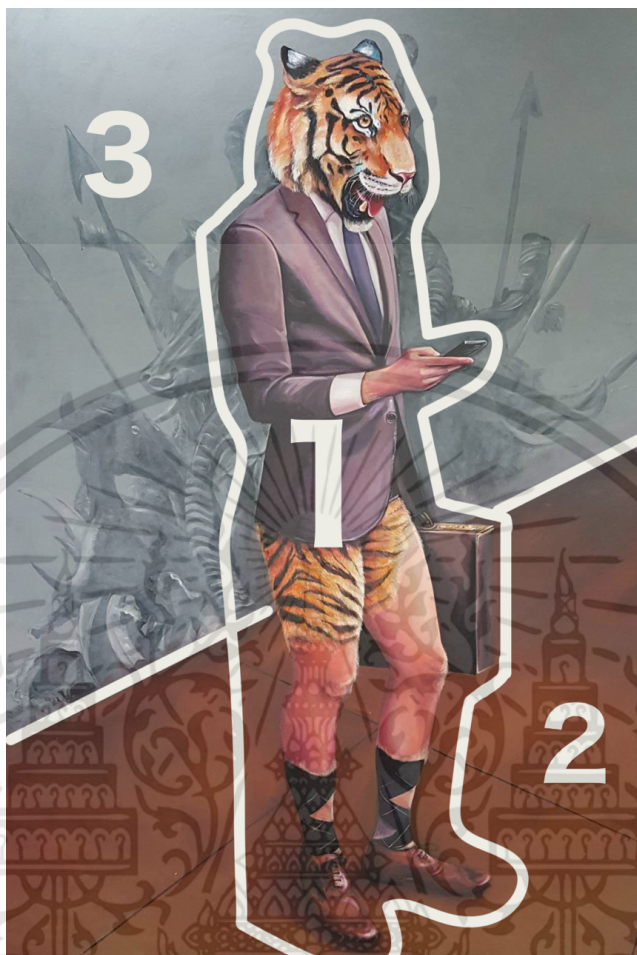
รูปทรงมีการแปรเปลี่ยนในเรื่องของน้ำหนักและการให้สีสันทัน ที่แตกต่างกันออกไป จากภาพหมายเลข1 เป็นการให้สีอ่อนและสีเข้มมากที่สุด โดยหมายเลข2 รูปทรงจะมีน้ำหนักของสีที่มีความเข้ม-อ่อนที่ชัดเจน หมายเลข3 ที่มีความเข้มมากที่สุดและรายละเอียดน้อยที่สุดเพราะอยู่ในระยะหลัง

พลังการเคลื่อนไหว(Dynamic Movement)

พลังการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในภาพ เกิดจากหมายเลข1-3 ที่มีความสัมพันธ์ของเส้น จะให้ความรู้สึกและพลังการเคลื่อนไหวต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของเส้น เมื่อกลุ่มของเส้นมีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องไปทิศทางใดก็จะดึงดูดส่วนประกอบอื่นที่หลากหลายเข้า ด้วยกันจนกลายเป็นกลุ่มที่มีเอกภาพขึ้น ส่วนประกอบของความต่อเนื่องในผลงานชิ้นนี้คือรูปทรงที่ ประกอบไปด้วยเส้นโค้งที่แสดงการต่อเนื่องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

เอกภาพ(Unity)

การมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี ความกลมกลืนกันทั้งในส่วนของภาพ ผลงานโดยรวม อารมณ์ความรู้สึก โดยการผนึกรวมกันของส่วนประกอบที่ต่างกัน ใน ผลงานให้ปรากฏเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างสมดุล อาจมาจากการจัดจังหวะของรูปทรง สี หรือลักษณะ อื่น ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ไม่กระจัดกระจาย

ภาพที่ 4.12 ภาพวิเคราะห์ วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม
“CHANGE INTO” ขนาด 210 x 145 เซนติเมตร เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ

แนวความคิดสร้างสรรค์เฉพาะของผลงาน(Concept)

ผลงานชิ้นที่3 ในหัวข้อ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตของเสือโคร่งที่วิวัฒนาการ ในรูปแบบมนุษย์ได้ใกล้เคียงที่สุด แต่ยังคงหลงเหลือร่องรอยของการเป็นสัตว์ป่าอยู่ การดำรงชีวิตประจำวันของคนทำงานในสังคมปัจจุบัน การที่ไม่ใส่ใจทางกายภาพ ผู้วิจัยต้องการแสดงออกถึงการเปิดเผยเนื้อในที่แท้จริงที่โดยปกติจะถูกปิดบัง ในพื้นที่สาธารณะ

ความเป็นเด่น(Dominance)

ความเป็นเด่นที่เกิดขึ้นในผลงานชิ้นที่3 เกิดจากหมายเลข 1 ซึ่งมีความเด่นที่สุดของภาพทั้งขนาดท่าทางและรายละเอียดทั้งหมด จุดสนใจมุ่งไปที่หมายเลข1 เป็นอันดับแรก

ความเป็นรอง(Subordination)

เกิดขึ้นโดยหมายเลข2 ซึ่งอยู่ทางด้านหลังของหมายเลข1 ลายที่ผนัง ระนาบเส้นกระเบื้องกับผนัง การใช้รูปร่าง มาเป็นภาพในลักษณะนี้ อย่างแรกเป็นความต้องการแสดงสัญลักษณ์โดยใช้เพียงรูปร่างที่คล้ายภาพซ้ำ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องสร้างมิติไปทุกส่วน ประการที่สองคือความสมบูรณ์ของผลงานโดยรวม ในที่นี้ รูปร่างทำหน้าที่เป็นขอบเขตให้กับสีและน้ำหนักด้วย เมื่อเพิ่มรูปร่างไปในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ บางที่จึง สามารถช่วยแก้ปัญหา ทำให้ผลงานมีภาพที่น่าสนใจได้มากยิ่งขึ้น

ความขัดแย้ง(Opposition)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภาพชิ้นที่3 เกิดจากหมายเลข 2-3 มีเส้นหลักที่ชัดเจนนั้นคือเส้นขอบฟ้า ีระหว่างส่วนบนและส่วนล่างที่มาบรรจบกันกลายเป็นเส้นหนึ่งเส้นที่ผนึกรวมกันผ่านจุดกึ่งกลางของภาพ เส้นนี้เป็นส่วน สำคัญที่ต้องการแสดงถึงมิติ การแบ่งช่วงเวลา อีกนัยยะหนึ่งยังเป็นเหมือนการแสดงให้เห็นการแบ่งระหว่างพื้นและกำแพงด้านหลัง

การแปรเปลี่ยน(Variation)

รูปทรงมีการแปรเปลี่ยนในเรื่องของน้ำหนักและการให้สีสันทัน ที่แตกต่างกันออกไป จากภาพหมายเลข1 เป็นการให้สีอ่อนและสีสันทันมากที่สุด โดยหมายเลข2 จะมีน้ำหนักที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด หมายเลข3 รูปทรงจะมีน้ำหนักของสีที่มีความเข้ม-อ่อนที่ชัดเจน แต่ไม่เด่นมากเพราะอยู่ในระยะหลัง

พลังการเคลื่อนไหว(Dynamic Movement)

พลังการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในภาพ เกิดจากหมายเลข1-3 ที่มีความสัมพันธ์ของเส้น จะให้ความรู้สึกและพลังการเคลื่อนไหวต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของเส้น เมื่อกลุ่มของเส้นมีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องไปทิศทางใดก็จะดึงดูดส่วนประกอบอื่นที่หลากหลายเข้า สร้างให้เกิดเป็นรูปร่าง รูปทรงนำสายตาไปสู่สิ่งสำคัญที่ต้องการสื่อถึง อีกทั้งยังใช้เพื่อกำหนดมุมมองและสร้างความรู้สึก สมจริงให้ปรากฏขึ้น ลักษณะที่สำคัญอีกอย่างในผลงานของผู้วิจัยคือน้ำหนัก และจังหวะการขาด หรือความหนาบางของเส้น ที่ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายในรูปทรงเดียวกัน เพื่อทำให้งานไม่แข็ง กระด้างจนเกินไปสอดคล้องกับเรื่องราวชีวิตจริงที่เต็มไปด้วยความรู้สึก

เอกภาพ(Unity)

การมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี ความกลมกลืนกันทั้งในส่วนของภาพ ผลงานโดยรวม อารมณ์ความรู้สึก โดยการผนึกรวมกันของส่วนประกอบที่ต่างกัน ใน ผลงานให้ปรากฏเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างสมดุล อาจมาจากการจัดจังหวะของรูปทรง สี หรือลักษณะ อื่น ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ไม่กระจัดกระจาย

ภาพที่ 4.13 ภาพวิเคราะห์ วิวัฒนาการเพื่อการหยุดในสังคมบริโภคนิยม
“ Gala ” (2561) เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด: 150x200 เซนติเมตร

แนวความคิดสร้างสรรค์เฉพาะของผลงาน(Concept)

ผลงานชิ้นที่4 ในหัวข้อ “วิวัฒนาการเพื่อการหยุดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของเหล่าบรรดาสัตว์วิวัฒนาการ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน โดยการใช้ชีวิตให้ใกล้เคียงมนุษย์มากที่สุดทั้งท่าทางและการแต่งกาย ในภาพพื้นหลังจำลองเป็นงานเลี้ยงที่หรูหราของสังคมชั้นสูง ที่ผสมผสานรูปแบบชนิดของสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเข้าด้วยกัน

ความเป็นเด่น(Dominance)

ความเป็นเด่นที่เกิดขึ้นในผลงานชิ้นที่4 เกิดจากหมายเลข 1-3 ที่มีลักษณะและรูปทรงที่โดดเด่น สีสันที่แตกต่างจาก เป็นกลุ่มที่ดึงดูดจุดสนใจของผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะผิดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นรอง(Subordination)

เกิดขึ้นโดยหมายเลข3-4 ที่ อยู่ทางด้านหลังของหมายเลข1-2 ซึ่งเป็นภาพในระยะรองลงมาและระยะหลัง แต่ไม่ได้ถูกลดรายละเอียดลง น้ำหนัก สี สัน กระจายทั่วทั้งผลงาน ซึ่งสามารถสร้างเรื่องราวและส่งเสริมให้ภาพสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความขัดแย้ง(Opposition)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภาพชิ้นที่4 เกิดจากหมายเลข 1-3 ด้วยรูปทรงที่แตกต่างกันหลากหลายแบบทั้งยังมีรายละเอียดเฉพาะตัว สี สันที่โดดเด่นทั้งเรื่องน้ำหนักแสงเงา จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกัน

การแปรเปลี่ยน(Variation)

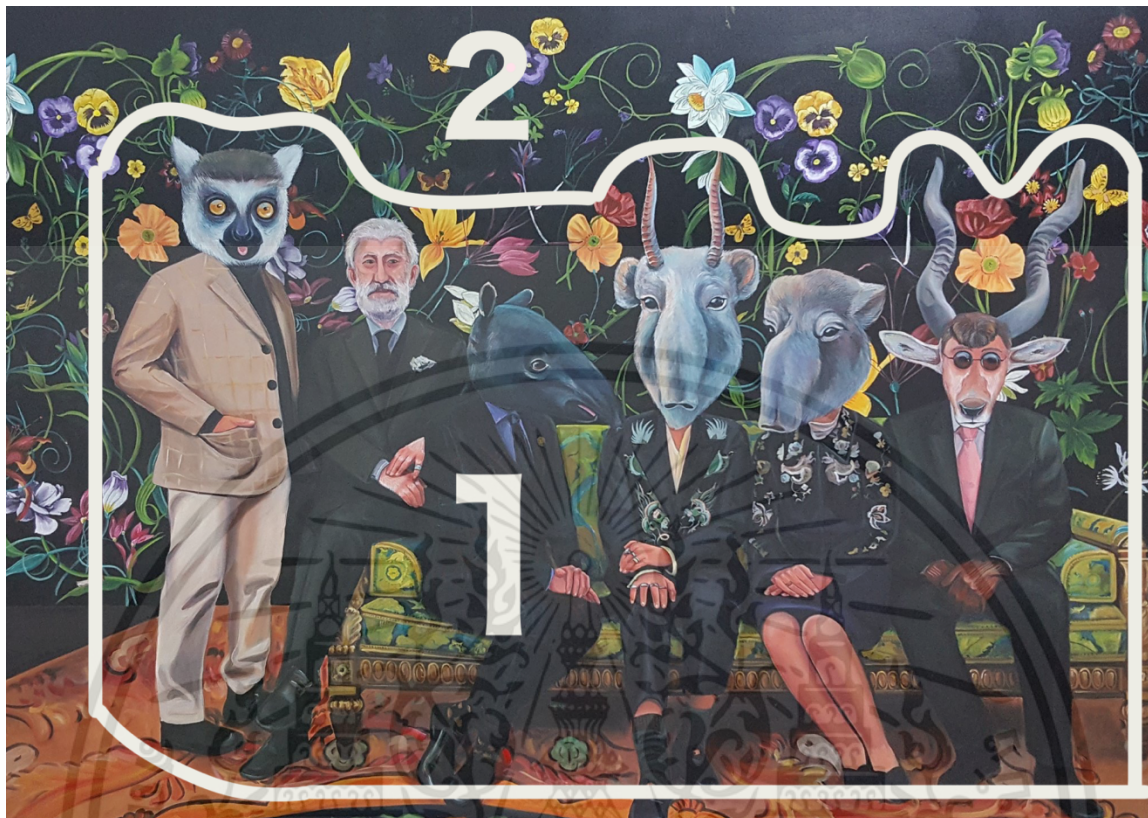
รูปทรงมีการแปรเปลี่ยนในเรื่องของน้ำหนักและการให้สี สัน ที่แตกต่างกันออกไป จากภาพหมายเลข1 เป็นการให้สีที่โดดเด่นและสี สัน สะดุดตา โดยหมายเลข2 จะมีน้ำหนักที่มีทั้งเข้ม-อ่อนชัดเจน กลุ่มสีและน้ำหนักใกล้เคียงกัน หมายเลข3 รูปทรงจะมีน้ำหนักของสีที่มีความเข้ม-อ่อนที่ตัดกัน หมายเลข4 เป็นระยะถัดมาที่มีรายละเอียด และการกระจายสีไปทั่วทั้งผลงาน

พลังการเคลื่อนไหว(Dynamic Movement)

พลังการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในภาพ เกิดจากหมายเลข1-3 ที่มีความสัมพันธ์ของเส้น จะให้ความรู้สึกและพลังการเคลื่อนไหวต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของเส้น เมื่อกลุ่มของเส้นมีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องไปทิศทางใดก็จะดึงดูดส่วนประกอบอื่นที่หลากหลายเข้า สร้างให้เกิดเป็นรูปร่าง รูปทรงนำสายตาไปสู่สิ่งสำคัญที่ต้องการสื่อถึง อีกทั้งยังใช้เพื่อกำหนดมุมมองและสร้างความรู้สึก สมจริงให้ปรากฏขึ้น

เอกภาพ(Unity)

การมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี ความกลมกลืนกันทั้งในส่วนของภาพ ผลงานโดยรวม อารมณ์ความรู้สึก โดยการผนึกรวมกันของส่วนประกอบที่ต่างกัน ใน ผลงานให้ปรากฏเป็นอันหนึ่งอันเดียว อย่างสมดุล อาจมาจากการจัดจังหวะของรูปทรง สี หรือลักษณะ อื่น ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ไม่กระจัดกระจายทำให้ภาพผลงานสมบูรณ์

ภาพที่ 4.14 ภาพวิเคราะห์ วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม
“Upper class” (2561) เทคนิค : สีอะคริลิคบนผ้าใบ ขนาด: 180x260 เซนติเมตร

แนวความคิดสร้างสรรค์เฉพาะของผลงาน(Concept)

ผลงานชิ้นนี้ ในหัวข้อ “วิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดในสังคมบริโภคนิยม” เป็นการแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของเหล่าบรรดาสัตว์วิวัฒนาการ ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน โดยการใช้ชีวิตให้ใกล้เคียงมนุษย์มากที่สุดทั้งท่าทางและการแต่งกาย ที่หรรษาทางสังคมชนชั้นสูง ที่ผสมผสานรูปแบบชนิดของสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเข้าด้วยกัน

ความเป็นเด่น(Dominance)

ความเป็นเด่นที่เกิดขึ้นในผลงานชิ้นที่4 เกิดจากหมายเลข1 ซึ่งมีความเด่นที่สุดของภาพทั้งขนาดท่าทางและรายละเอียดทั้งหมด จุดสนใจมุ่งไปที่หมายเลข1 เป็นอันดับแรก ด้วยความหลากหลายของท่าทางและรูปร่าง ที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นรอง(Subordination)

เกิดขึ้นโดยหมายเลข2 ที่อยู่ทางด้านหลังของหมายเลข1 ซึ่งเป็นภาพในระยะรองลงมาและระยะหลัง แต่ไม่ได้ถูกลดรายละเอียดลง น้ำหนัก สี สัน กระจายทั่วทั้งผลงาน ซึ่งสามารถสร้างเรื่องราวและส่งเสริมให้ภาพสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความขัดแย้ง(Opposition)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภาพชิ้นที่5 เกิดจากหมายเลข 1-2 ด้วยรูปทรงที่แตกต่างกันหลากหลายแบบทั้งยังมีรายละเอียดเฉพาะตัว สี สันที่โดดเด่นทั้งเรื่องน้ำหนักแสงเงา จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างชัดเจน แต่ในภาพรวมก็ช่วยกันส่งเสริมให้เกิดความหมายร่วมกัน

การแปรเปลี่ยน(Variation)

รูปทรงมีการแปรเปลี่ยนในเรื่องของน้ำหนักและการให้สี สัน ที่แตกต่างกันออกไป จากภาพหมายเลข1 เป็นการให้สีอ่อนและสีสันมากที่สุด โดยหมายเลข2 รูปทรงจะมีน้ำหนักของสีที่มีความเข้ม-อ่อนที่ชัดเจน มีการกระจายสีทั่วผลงานอยู่ในระยะหลัง

พลังการเคลื่อนไหว(Dynamic Movement)

พลังการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในภาพ เกิดจากหมายเลข1-2 ที่มีความสัมพันธ์ของเส้น จะให้ความรู้สึกและพลังความเคลื่อนไหวต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของเส้น เมื่อกลุ่มของเส้นมีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องไปทิศทางใดก็จะดึงดูดส่วนประกอบอื่นที่หลาหลายเข้า ด้วยกันจนกลายเป็นกลุ่มที่มีเอกภาพขึ้น ส่วนประกอบของความต่อเนื่องในผลงานชิ้นนี้คือรูปทรงที่ ประกอบไปด้วยเส้นโค้งที่แสดงการต่อเนื่องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

เอกภาพ(Unity)

การมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี ความกลมกลืนกันทั้งในส่วนของภาพ ผลงานโดยรวม อารมณ์ความรู้สึก โดยการผนึกรวมกันของส่วนประกอบที่ต่างกัน ใน ผลงานให้ปรากฏเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างสมดุล อาจมาจากการจัดจังหวะของรูปทรง สี หรือลักษณะ อื่น ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ไม่กระจัดกระจาย

บทที่ 5

บทสรุป

ผู้วิจัยพบว่า จริงๆแล้วการที่สัตว์ป่าหลากหลายชนิดเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์นั้นไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวเลย เพราะในสังคมปัจจุบันนั้นมีการล่าสัตว์เพื่อนำมาทำสินค้าจำนวนมากและสินค้าจำพวกนี้แทรกซึมเข้าไปอยู่ในชีวิตของมนุษย์ทุกคนอย่างมากมาย โดยเฉพาะสินค้าจำพวกกระเป่า เสื้อผ้า โซฟาหนังแท้ และอย่างอื่นอีกมากมาย จนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติในทางปฏิบัติโดยชอบธรรมตามความชื่นชมส่วนบุคคลเหล่านี้ แต่สำหรับผู้วิจัยนั้นได้เกิดความตระหนักถึงว่า กว่าที่ได้มาเป็นสิ่งของเหล่านี้มันเคยมีชีวิตหรือเป็นสิ่งอื่นใดมาก่อน และต้องใช้จำนวนมากขนาดไหนถึงสามารถนำมาผลิตสินค้าที่มากมายหลากหลายรูปแบบขนาดนี้ และยิ่งในสังคมปัจจุบัน การ ใช้สินค้าแบรนด์เนมราคาสูงตามแพชั่นก็เป็นที่ยอมรับอย่างยิ่ง ส่วนใหญ่หนึ่งทั้งหมดที่ใช้ก็จะนำมาจากสัตว์หลากหลาย ชนิดตามความนิยมในช่วงนั้นๆสลับสับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ก่อเกิดการบริโภคที่เกินจำเป็นทั้งยังแฝงไปด้วยการทารุณกรรมสัตว์ที่ต้องสละตัวเองมาเพื่อสนองตัณหาของมนุษย์อีกด้วย อีกทั้งปัญหาการรุกรานป่าไม้แหล่งที่อยู่อาศัยของเหล่าสัตว์ป่าอีก ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์

ด้วยความประสงค์ของข้าพเจ้าที่ต้องการจัดทำศิลปะนิพนธ์นี้ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก สะเทือนใจ และเสียสละล้อเลียนการใช้ชีวิตของสังคมปัจจุบัน ข้าพเจ้าจึงได้ศึกษาหาข้อมูล และบทความ ต่างๆไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทางทฤษฎี ชนิดของสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงของโลก การลดลง ของทรัพยากรป่าไม้ ค่านิยมในการใช้สินค้าพวกนี้ ที่ต้องใช้ประกอบกับการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ศึกษาลัทธิทางศิลปะที่สอดคล้องกับแนวทางของข้าพเจ้าเพื่อ จะได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้ ตรงกับความตั้งใจของตนเอง และสุดท้ายข้าพเจ้าได้ศึกษาศิลปินหลาย ท่านที่ข้าพเจ้าสนใจ และนำเอามา เป็นแรงบันดาลใจและแนวทางในการทำงาน ได้แก่ Alex gross, Mark Ryden , Sue coe, Matthew Grabelsky , Hope Gangloff

หลังจากที่สร้างสรรค์ผลงานแล้ว ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์หลายๆอย่าง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการได้ ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกสะเทือนใจออกมาจากตนเองให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงความรู้สึกนั้น และอีกนัยหนึ่งคือ ข้าพเจ้าได้ทำงานที่รกร่วมกับสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการที่จะแสดงออกมา ข้าพเจ้าถึงรู้สึกที่สนุกและอยากจะทำ มันต่อไปเรื่อยๆเหมือนเป็นการเติมเต็มในจิตใจและก่อให้เกิดสมาธิ จึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าในตนเองมากยิ่งขึ้น และได้พัฒนาความคิด พัฒนาฝีมือและ ทักษะในการจัดการกับศิลปะ ซึ่งข้าพเจ้าจะนำเอาความรู้เหล่านี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาตนเองและงานศิลปะต่อไป

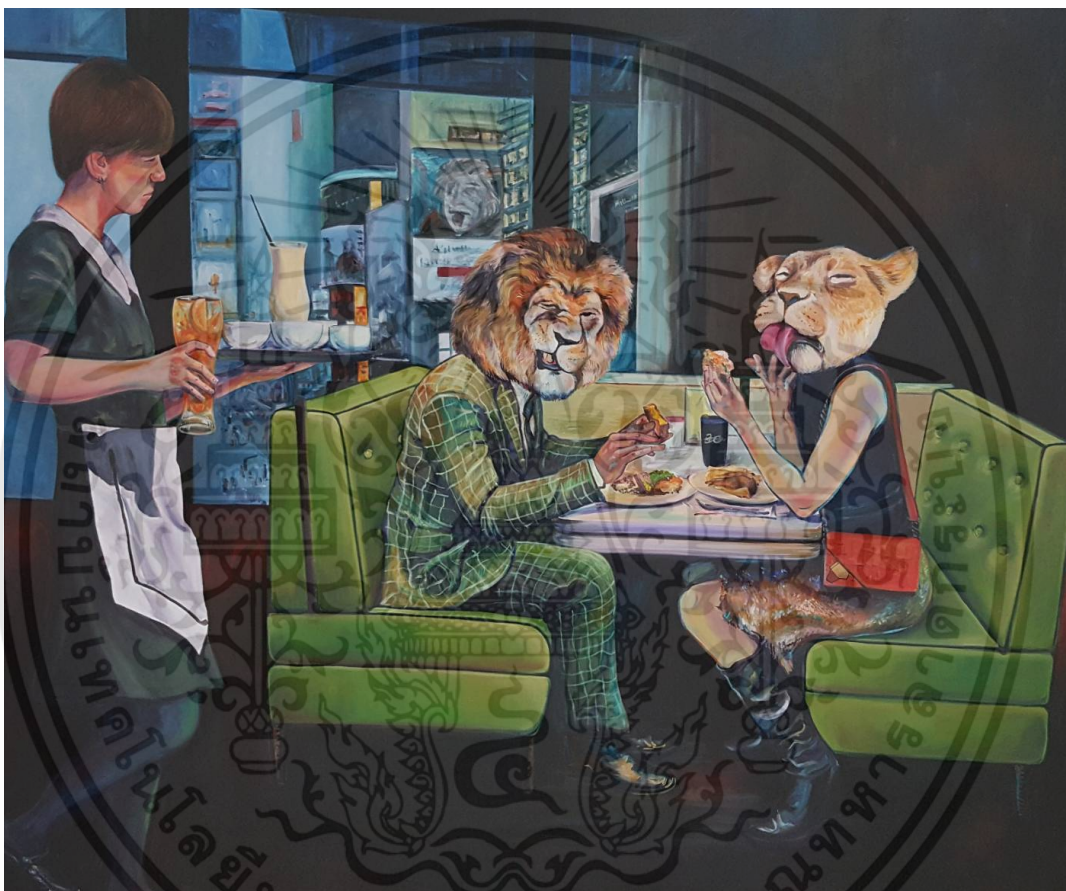
ผลงานที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ออกมานั้น ต้องมีการถนอมรองความสนใจของตัวผู้วิจัยเองให้ออกมา ในรูปแบบที่ชัดเจน และนำแนวคิดนั้นมาผสมผสานกับข้อมูลและความคิดที่จะแสดงออกมา โดยมีอาจารย์ ที่ปรึกษาคอยชี้แนะแนวทาง และคอยให้คำแนะนำตลอดการสร้างสรรคผลงาน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมีความ ผิดพลาดน้อยลง เพราะผู้วิจัยได้ รับคำปรึกษาจากอาจารย์อย่างดีเยี่ยม ทำให้ผลงานจิตรกรรมออกมาเป็น ผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น จะต้องมีการวางแผนและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานไว้ อย่าง ครบถ้วน แนวคิดและสิ่งที่จะนำเสนอต้องชัดเจนและสามารถเข้าใจได้เพื่อลดปัญหาและความยุ่งยากในการทำงาน ซึ่ง สิ่งสำคัญคือ ความรอบคอบและการจัดองค์ประกอบ ภาพให้สมบูรณ์นอกจากนี้ การจตรายละเอียดค้นคว้าหาข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานนอกเหนือจาก ห้องเรียนก็มีความสำคัญเช่นกัน ศึกษาผลงานของศิลปินที่สนใจ ฝึก คิดและนำเสนอผลงานศิลปะให้ออกมาอย่างมีชั้นเชิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานชิ้นที่ 1 “ Restaurant” (2561)

เทคนิค : สีอะคริลิคบนผ้าใบ

ขนาด: 150x180 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

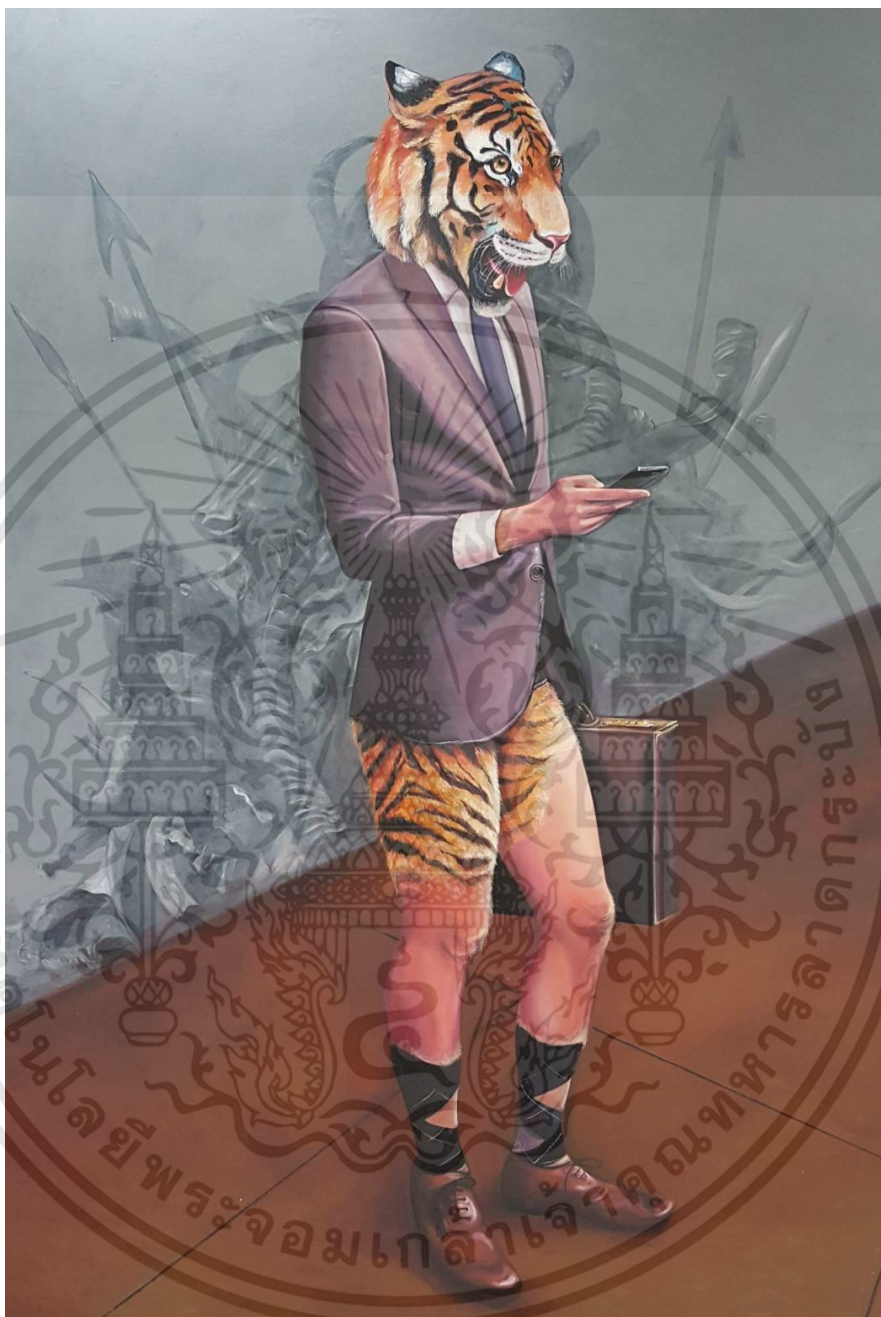

ผลงานชิ้นที่2 “Spotlight” (2561)

เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ขนาด 150x 200 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานชิ้นที่ 3 “CHANGE INTO”

เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ

ขนาด 210 x 145 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานชิ้นที่ 4 “ Gala” (2561)

เทคนิค : สีอะคริลิคบนผ้าใบ

ขนาด: 150 x 200 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานชิ้นที่ 5 “Upper class” (2561)

เทคนิค : สีอะคริลิคบนผ้าใบ

ขนาด: 180 x 260 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2553). **องค์ประกอบศิลป์**.(47-58)

ชลูด นิ่มเสมอ.(**องค์ประกอบศิลป์**). (59-68)

ฮอนเนฟ,เคลาส์.ป๊อปปาร์ต.แปล;บุศยมาศ นันทวัน.กรุงเทพมหานคร:บริษัท เดอะเกรทโฟนอาร์ท จำกัด, 2552

Robert Williams,Carlo McCormick and Larry Reid.2004.Pop Surrealism Reid. Francisco: Ignition Pullishing.

Thanet Ratanukul. (2560). **การสูญพันธุ์ครั้งที่ 6 แล้วไง? : ทำความเข้าใจ The 6th extinction แบบรวบรัด** สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2562, จากเว็บไซต์ :<https://thematter.co/science-tech/the-6th-extinction-in-brief/29923>

ธเนศน์ นุ่นมัน. (2560). **นับถอยหลัง สู่ยุคสูญพันธุ์ทางชีวภาพ** สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2562, จากเว็บไซต์ : <https://greennews.agency/?p=15357>

ประวัติผู้เขียน

SIRIPORN PETNET

ศิริพร เพ็ชรเนตร

- วันเกิด 30 กรกฎาคม 2537 โทรศัพท์: 0982732159

ที่อยู่: ซอย 8 ถนนหทัยราษฎร์ แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ 10510

- E-mail: Mayblack_485@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบําเพ็ญ
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกจิตรกรรม
- ระดับปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์

เกียรติประวัติ

2561/ รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ1 จิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่20

2561/ กองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”

ประวัติการแสดงงาน

2557/ นิทรรศการ “The Chemistry” พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2557/ นิทรรศการ “คืนจันทร์” พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2558/ นิทรรศการ “THER-A-PEU-TIC” ณ ตึก STC คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2558/ “ตัวแทนเข้าร่วมประกวดจิตรกรรมดาวเด่นบัวหลวง101 ครั้งที่8 ประจำปี 2558หอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”

2559/ นิทรรศการ “Seeking in natural” พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2559/ นิทรรศการ “1st Creative drawing 1+1” หอศิลป์เซเว่นรังสรรค์ 2560/ นิทรรศการ “ทัศน ทัศน ทัศน ในหลวง” อาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2560/ นิทรรศการ “สามสิบเอ็ดกำลังก้าว” หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

2561/ นิทรรศการ “Syn cmro Nile ” Midnice Gallery

2561/ร่วมแสดง จิตรกรรมพานาโซนิค ครั้งที่20 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์เจ้าฟ้า